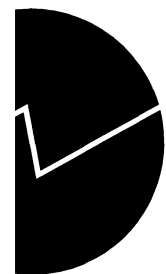

Ørnulf Landfald og Magne Bråthen

**Registerbasert evaluering av
ordinære arbeidsmarkedstiltak
1996**

Overgang til jobb og utdanning

Rapport

Ørnulf Landfald og Magne Bråthen

**Registerbasert evaluering av
ordinære arbeidsmarkedstiltak
1996**
Overgang til jobb og utdanning

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, oktober 1998

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4596-6

ISSN 0806-2056

Emnegruppe

06.90 Metoder, modeller, dokumentasjon

Emneord

Administrative registre

Arbeidsmarkedstiltak

Effektvalueringer

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Sammendrag

Ørnulf Landfald og Magne Bråthen

Registerbasert evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak 1996

Overgang til jobb og utdanning

Rapporter 98/20 • Statistisk sentralbyrå 1998

Rapport 97/15 (Lund, Landfald og Try, 1997) inneholdt en analyse av effekten ved å delta på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Effekten ble målt ved beregnet sannsynlighet for overgang til jobb et halvt år etter avsluttet tiltak. Resultatene som ble presentert var basert på en undersøkelse blant personer som hadde deltatt på ordinære arbeidsmarkedstiltak i april 1996, og som avsluttet tiltaket i mai samme år. En sammenlikningsgruppe av personer som var registrert helt arbeidsledige på samme tidspunkt var også med i undersøkelsen.

Arbeid- og administrasjonsdepartementet var også interessert i å kartlegge effekten av ordinære arbeidsmarkedstiltak på overgang til utdanning. På grunn av lang produksjonstid av utdanningsregisteret var vi imidlertid i 1997 avskåret fra muligheten til å foreta en slik analyse ved hjelp av registerinformasjon.

I denne rapporten benytter vi eksakt samme datamateriale for å analysere hvorvidt deltakelse på tiltak i april 1996 hadde innvirkning på overgang til nettopp utdanning, i tillegg til overgangen til jobb og andre arbeidsmarkedsstater et halvt år etter at tiltakene ble avsluttet.

Datamaterialet er basert på koblede data fra forskjellige administrative registre. Utvalget er trukket fra Arbeidsdirektoratets SOFA-søker-register over registrerte arbeidsledige og deltakere på tiltak, og består totalt av 88 974 personer, 8 807 i tiltaksgruppen og 80 167 i sammenlikningsgruppen.

Evalueringstidspunktet er satt til midten av november 1996, omlag et halvt år etter at deltakerne avsluttet tiltaket. Blant personene i tiltaksgruppen er 41 prosent i jobb på evalueringstidspunktet, sammenliknet med 26 prosent i sammenlikningsgruppen. Det er også en større andel blant tiltaksgruppen som er i utdanning på evalueringstidspunktet enn i sammenlikningsgruppen. Henholdsvis 7 prosent av tiltaksgruppen og i underkant av 4 prosent av sammenlikningsgruppen har utdanning som arbeidsmarkedsstatus i midten av november 1996.

Når vi estimerer forskjeller i beregnet jobbsannsynlighet mellom deltakerne på de forskjellige tiltakene og sammenlikningsgruppen, finner vi til dels store variasjoner på tvers av tiltakene men alle er positive og utsagnskraftige. Det vil si at tiltakene ser ut til å virke positivt på tilknytningen til arbeidsmarkedet. Forskjellen i jobbsannsynlighet varierer fra 7 prosentpoeng for *praksisplasser med fadderordning*, 8 prosentpoeng for *offentlige sysselsettingstiltak*, 11 prosentpoeng for *AMO*, 15 prosentpoeng for *jobbklubber*, 27 prosentpoeng for *vikarplasser* og helt opp til 31 prosentpoeng for *lønnstilskudd*.

Vi har også estimert forskjeller i utdanningssannsynlighet mellom deltakere på de forskjellige tiltakene og sammenlikningsgruppen. Forskjellene i jobbsannsynlighet (beregnet for referanseperson mann) viser at bare tiltaket *praksisplass med fadderordning* gir høyere utdanningssannsynlighet enn sammenlikningsgruppen, med en forskjell på 0,4 prosentpoeng. For de andre tiltakene finner vi at forskjellen går i sammenlikningsgruppens favør med 0,1 prosentpoeng for *vikarplasser* og *Amo-tiltak*, 0,4 prosentpoeng for *offentlige sysselsettingstiltak*, 1,1 prosentpoeng for *jobbklubber* og 1,4 prosentpoeng for *lønnstilskudd*.

Emneord: Administrative registre, arbeidsmarkedsstatistikk, effektevalueringer.

Prosjektstøtte: Arbeidet er utført som et oppdrag for Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	5
Tabellregister	6
1. Innledning	7
2. Bakgrunn	8
2.1. Bakgrunn for undersøkelsen	8
2.2. Målsettingen med undersøkelsen.....	8
3. Effektevaluering av arbeidsmarkedstiltak	10
3.1. Effektevaluering og seleksjonsproblemer.....	10
3.2. Inndeling i arbeidsmarkedstiltak	10
3.3. Tidligere effektevalueringer.....	12
4. Beskrivelse av opplegget	14
4.1. Avgrensning av undersøkelsen, populasjon og utvalg.....	14
4.2. Variabeldefinisjoner	14
4.2.1. Utfallsvariabler.....	15
4.2.2. Forklaringsvariabler.....	16
5. Beskrivende statistikk	20
5.1. Individuelle kjennetegn for tiltaksdeltakere og ledige.....	20
5.2. Inndeling etter ulike tiltak	23
5.2.1. Fordeling etter ulike tiltak.....	24
5.2.2. Kjennemerker for deltakere på ulike tiltak.....	25
5.3. Arbeidsmarkedsstatus i november 1996.....	27
5.3.1. Trinn 1 - Valg av arbeidsmarkedsstatus uten bruk av utdanningsregisteret.....	27
5.3.2. Trinn 2 - Valg av tilpasning etter oppdatering med utdanningsinformasjon.....	29
5.4. Oppsummering av beskrivende statistikk :	31
6. Analyse	32
6.1. Modell med enkel tiltaksspesifisering	32
6.2. Modell med spesifikk tiltaksspesifisering.....	34
6.3. Oppsummering effekter av tiltak på jobb og utdanning	36
7. Oppsummering	38
Referanser	41
Vedlegg A	42
Vedlegg B	46
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	47

Tabellregister

1.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter kjønn og alder. Absolutte tall og prosent.....	20
2.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter forskjellige demografiske kjennetegn. Absolutte tall og prosent..	21
3.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter yrkesgrupper. Absolutte tall og prosent.....	22
4.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter fylke. Absolutte tall og prosent.....	22
5.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter gjennomsnittlig antall måneder som helt ledige, deltaker på ordinære arbeidsmarkedstiltak eller arbeidssøker i bakgrunnsperioden, og etter alder. Absolutte tall og prosent .	23
6.	Tiltaksdeltakere i april 1996 etter kjønn, undergrupper av tiltak og målgrupper. Absolutte tall og prosent.....	24
7.	Tiltaksdeltakere i april 1996 etter tiltakstype, ulike demografiske kjennetegn og arbeidsmarkedsbakgrunn	27
8.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status i november 1996 og etter status i registrene i november 1996. Absolutte tall.....	28
9.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status i november 1996. Absolutte tall og prosent	28
10.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status (inklusive utdanning) i november 1996. Absolutte tall og prosent	29
11.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Status på evalueringstidspunktet. Prosent	30
12.	Beregnete jobbsannsynligheter etter modell 1	34
13.	Beregnete jobbsannsynligheter etter modell 2	35
14.	Beregnete tilstandssannsynligheter, referanseperson under 20 år.	36
15.	Beregnete tilstandssannsynligheter, referanseperson i aldersgruppen 20-24 år.	36
16.	Beregnete tilstandssannsynligheter, referanseperson i aldersgruppen 25-29 år.....	36
A1.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomiske Logit-estimator. Modell 1	42
A2.	Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomiske Logit-estimator. Modell 2.....	44

1. Innledning

I 1997 publiserte SSB resultatene fra en registerbasert evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak med data fra 1996, rapport 97/15. Formålet var i tillegg til å beskrive bruken av tiltak, og måle effekten ved hjelp av informasjon fra administrative registre. I undersøkelsen ble det sett nærmere på hvorvidt deltakelse på tiltak i april 1996 påvirker muligheten for å være registrert som sysselsatt på evalueringstidspunktet, november 1996.

En tilsvarende analyse av nyere data (ledige- og på tiltak i april 1997) er publisert i SSB-rapport 98/14.

I denne analysen tar vi for oss datagrunnlaget fra 1996 på nytt. Årsaken er at vi ønsker å bruke en mer nyantert definisjon av suksesskriteriet. På grunn av lang produksjonstid av utdanningsregisteret var det ikke mulig å foreta en registerbasert analyse av overgangen til utdanning, da rapport 97/15 ble utarbeidet. I 1998 er derimot utdanningsregisteret oppdatert. Vi har med andre ord muligheten til å innhente informasjon om hvorvidt personene i vårt utvalg har påbegynt utdanning på evalueringstidspunktet.

Når det gjelder oppbyggingen av analysen i denne rapporten sammenlignet med de to foregående, 97/15 og 98/14, er disse tilnærmet identiske. I tillegg bygger som før nevnt undersøkelsen på samme datamateriale som 97/15, med tillegg av opplysninger om utdanning. På grunn av dette vil store deler av resultatene som her fremkommer, samt en del formuleringer, være kjent fra rapport 97/15. Når vi allikevel har valgt å publisere resultatene på ny, er dette begrunnet med et ønske om at rapporten skal kunne leses uavhengig av de tidligere utgitte publikasjonene om samme emne. Nedenfor følger en oversikt over innholdet i de forskjellige kapitlene, med vekt på de momentene som er nye for denne rapporten.

Kapittel 2 inneholder bakgrunn og målsetting med undersøkelsen, som til forskjell fra rapport 97/15 også inneholder en analyse av overgangen til utdanning, i tillegg til overgangen til jobb.

I kapittel 3 tar vi opp generelle aspekter ved effektevalueringer av arbeidsmarkedstiltak, mens det i kapittel 4 gis en presentasjon av selve oppbyggingen av analysen. Innholdet er kjent fra rapport 97/15.

Siden utvalget er det samme som ble benyttet i rapport 97/15, blir naturlig nok beskrivelsen i kapittel 5 av deltakere (tiltaksgruppen) og de ledige (sammenlikningsgruppen) identisk i de to rapportene. Det er imidlertid et unntak ved at vi fordeler utvalget på flere mulige arbeidsmarkedsstatuser på evalueringstidspunktet, november 1996.

I analysen i kapittel 6 undersøker vi hvordan deltakelse på tiltak i april 1996 påvirker muligheten for å være i jobb, i utdanning, på tiltak, ledig eller ha en annen arbeidsmarkedsstatus i november 1996. De beregnede effektene av å delta på arbeidsmarkedstiltak, måles som endringer i ulike utfallssannsynligheter. Analysen er gjennomført med samme metode som i rapportene 97/15 og 98/14, men er utvidet ved at overgang til blant annet utdanning også blir definert som mulig status ved evalueringstidspunktet.

Prosjektet er utført på oppdrag av Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

2. Bakgrunn

2.1. Bakgrunn for undersøkelsen

Den aktive arbeidsmarkedspolitikken har vært en sentral del av den økonomiske politikken i Norge de senere årene. Arbeidsmarkedstiltakene ble trappet kraftig opp i forbindelse med lavkonjunkturen og økningen i arbeidsledigheten i perioden 1988-1993. Etter 1993 har arbeidsledigheten blitt redusert og arbeidsmarkedstiltakene har blitt trappet tilsvarende ned. Regjeringen har blant annet i langtidsprogrammet for perioden 1998-2001 presisert at arbeidsmarkedstiltakene fortsatt skal brukes som et stabiliseringspolitisk virkemiddel, det vil si at de trappes ned i oppgangskonjunkturer og opp ved tilbakeslag i økonomien. Samtidig skal tiltakenes sammensetning og nivå tilpasses de strukturelle problemene på arbeidsmarkedet (Finans- og tolldepartementet 1997). Som et resultat av dette ble tiltakene kraftig nedtrappet i perioden 1996 til 1997.

De ordinære arbeidsmarkedstiltakene omfatter tre hovedtyper tiltak: Kvalifiseringstiltak (f.eks. arbeidsmarkedskurs og praksisplasser), midlertidige sysselsettingstiltak (f.eks. KAJA) og formidlingstiltak (f.eks. lønnstilskuddsordninger). Hovedmålsettingen med alle disse tiltakene er å styrke deltakernes muligheter til å få en jobb i det ordinære arbeidsmarkedet. I tillegg er det formulert delmålsettinger for enkelte av tiltakene, f.eks. å motivere og kvalifisere for videre utdanning, når dette er nødvendig for å styrke deltakernes jobbmuligheter på lengre sikt.

I SSB-rapport 97/15 (Lund, Landfald og Try 1997) var hensikten å undersøke i hvilken grad arbeidsmarkedstiltakene bidro til å oppfylle hovedmålsettingen om at deltakerne skal få økt sine jobbmuligheter. Hovedkonklusjonen i rapport 97/15 var at tiltakene synes å virke positivt på tilknytningen til arbeidsmarkedet et halvt år etter tiltaket ble avsluttet.

Denne rapporten er altså en oppdatering av rapport 97/15, i den forstand at vi utvider analysen til også å innbefatte en undersøkelse av overgangen til andre mulige arbeidsmarkedsstatuser som for eksempel utdanning, arbeidsmarkedstiltak, arbeidsledig og annet. Hovedmotivet er å finne ut hvorvidt deltakelse på tiltak i tillegg til å gi økt jobsannsynlighet, også gir større

mulighet for overgang til utdanning enn det en sammenlikningsgruppe av helt ledige personer opplever. Informasjon om personer som er utdanning finner vi i utdanningsregisteret. På grunn av lang produksjonstid av dette registeret var det ikke mulig å få undersøkt omfanget av overgang til utdanning på det tidspunkt rapport 97/15 ble utarbeidet.

2.2. Målsettingen med undersøkelsen

Hovedmålet for dette prosjektet er å analysere sammenhengen mellom deltakelse på arbeidsmarkedstiltak og tilpasning på arbeidsmarkedet ved beregning av sannsynligheter for ulike tilstander (jobb, utdanning, tiltak, annet, ledig) på evalueringstidspunktet et halvt år etter at tiltakene ble avsluttet. Hvis det er slik at personer som deltar på tiltak - alt annet likt - i større grad går over til f.eks. utdanning enn personer som ikke deltar på tiltak, er det nærliggende å tolke sammenhengen som en effekt av tiltaket. En forutsetning er riktignok at utfallet for de som ikke deltar på tiltak predikerer utfallet for tiltaksdeltakere dersom de ikke hadde deltatt på tiltak under ellers like forhold.

Da prosjektet ble gjennomført første gang i 1997, var målet å utvikle et enkelt opplegg for en årlig resultatvurdering av arbeidsmarkedstiltakene. Det var sentralt å få frem :

- aktuell statistikk innenfor en relativt kort produksjonstid
- sammenliknbare resultater på tvers av tiltakene
- sammenliknbare resultater over flere år.

Kravet til en relativt kort produksjonstid har vært bestemmende for mye av det opplegget som er valgt i denne undersøkelsen. Evalueringstidspunktet for undersøkelsen er satt til slutten av november 1996.

Mye av arbeidet i et slikt prosjekt består i å koble sammen data fra ulike registre, stille sammen og utvide disse registerdataene og sjekke konsistens mellom de ulike registrene. Dette er en tidkrevende prosess. Ved valg av et enkelt opplegg for bruk av registerdata kan produksjonstiden reduseres. I tillegg er det ulik produksjonstid for forskjellige registre. For eksempel er produksjonstiden for register over igangværende ut-

danning opptil ett år, noe som er årsaken til at en undersøkelse av overgang fra tiltak til utdanning ved hjelp av 1996-data først kan utarbeides nå.

Hensynet til produksjonstiden har også vært avgjørende for valg av uttakskriterium for utvalget. I de fleste undersøkelser som søker å måle effekten av tiltak, følger man et utvalg av deltakere fra det tidspunkt de begynner på et arbeidsmarkedstiltak og en sammenlikningsgruppe av helt ledige på samme tidspunkt, og sammenlikner arbeidsmarkedskarrierer eller arbeidsmarkedsutfall på et senere tidspunkt. I denne undersøkelsen følger vi samtlige deltakere som avsluttet et tiltak i løpet av mai 1996 (dvs at de var i et arbeidsmarkedstiltak ultimo april 1996, men ikke ultimo mai 1996), og sammenlikner disse med de registrerte arbeidsledige i april 1996 (dette er nærmere beskrevet i kapittel 4.2). Siden det er valgt et annet uttakskriterium i denne undersøkelsen enn det som er tradisjonelt, er det ikke sikkert at resultatene er direkte sammenliknbare med andre undersøkelser. Men resultatene for de forskjellige tiltakene internt i denne undersøkelsen vil selvsagt være sammenliknbare, og også resultater fra eventuelle oppfølginger av denne undersøkelsen senere år.

Denne undersøkelsen skiller seg altså noe ut fra mange tidligere evalueringer av norsk arbeidsmarkedspolitikk. Ved siden av det som er nevnt over om kort produksjonstid og uttakskriterium, medfører bruken av registerdata at denne undersøkelsen også skiller seg ut med følgende karakteristika:

- Et meget stort utvalg, med totalt 88 974 observasjoner, fordelt på 8807 personer i tiltaksgruppen og 80 167 personer i sammenlikningsgruppen.
- Et svært lite frafall (dvs. de vi mangler nødvendig informasjon om i registrene; eksternt frafall på 119 personer - 0,1 prosent - pga. ugyldig fødselsnummer) som medfører at utvalget er representativt.
- Detaljert informasjon fra en rekke registre, spesielt om utvalgets arbeidssøkerhistorie det siste året.

Dette materialet skulle danne et godt utgangspunkt for prosjektets to delmål. For det første skal det gis en deskriptiv analyse av de to gruppene (tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen), for å beskrive bruken av arbeidsmarkedstiltak. For det andre skal det utføres en økonometrisk analyse av hvordan deltakelse på tiltak påvirker sannsynligheter for overgang til jobb og utdanning, for å måle effekten av arbeidsmarkedstiltak.

3. Effektevaluering av arbeidsmarkedstiltak

3.1. Effektevaluering og seleksjonsproblemer

Effektevaluering av et tiltak går ut på å undersøke hvilken effekt et enkelt tiltak har på deltakerens senere tilknytning til arbeidsmarkedet. I denne rapporten benyttes to ulike suksesskriterier avhengig av om vi benytter en modell med to eller flere utfall. I den binære analysen (skiller bare mellom jobb og ikke-jobb på evalueringstidspunktet) definerer vi jobb som suksess og alt annet som fiasko. Hovedhensikten med å utvide undersøkelsen er å nansere resultatene ved å beregne sannsynligheter for overganger til ulike utfall som ligger i det generelle utfallet ikke-jobb, og da spesielt sannsynligheter for overgang til utdanning. Dette gjøres ved hjelp av en såkalt multinomisk analyse, der sannsynligheter for ulike tilstander kan beregnes kontrollert for andre bakgrunnsvariabler.

Problemet med denne metoden er at man i utgangspunktet ønsker å sammenlikne den observerte utviklingen med hvordan utviklingen ville ha vært dersom den enkelte deltaker ikke hadde vært på et arbeidsmarkedstiltak. Men dette er en kontrafaktisk og ikke målbar utvikling, og vi må innføre andre metoder. Det nærmeste man kan komme er å sammenlikne arbeidsmarkedssituasjonen for tiltaksdeltakere med en sammenlikningsgruppe av arbeidsledige som ikke har deltatt på tiltak i perioden.

Det er en rekke faktorer i tillegg til deltakelse på tiltak som kan påvirke tilknytningen til arbeidsmarkedet. Seleksjonsproblemer kan oppstå dersom det er spesielle kjennetegn med personene som har betydning for om personene blir valgt ut til å delta på et tiltak og som også påvirker jobbsannsynligheten. Det kan også være seleksjon på tvers av tiltakene, det vil si at det er systematiske forskjeller mellom deltakerne på de forskjellige tiltakene. Ved å sammenlikne sentrale kjennetegn mellom tiltaksdeltakerne og de ledige - og på tvers av de ulike tiltaksformene - kan vi avsløre om det foregår noen form for seleksjon (positive eller negativ) mot bestemte tiltak knyttet til disse kjennetegnene.

Observerbare forskjeller mellom gruppene kan vi kontrollere for i analysen. I denne undersøkelsen har vi observert en rekke variable som kan ha betydning for

arbeidsmarkedstilpasningen. Fra registrene har vi informasjon om alder, sivilstatus, kjønn, bosted, utdanning, yrkeserfaring og tidligere erfaring med arbeidsledighet. Forklaringsvariablene fanger opp ulike sider ved personen som har betydning for tilstandssannsynlighetene.

Tilstandssannsynligheter kan også avhenge av individuelle karakteristika som ikke er observerbare med registerdata. Det er et velkjent problem i analyser av denne typen at det kan være systematiske forskjeller mellom ledige og tiltaksdeltakere som vi ikke kan avsløre ved våre beskrivelser, simpelthen fordi enkelte ulikheter kan være vrienne å observere. Slike problemer eksemplifiseres ofte med forskjeller i holdninger og motivasjon mellom deltakere og ledige. En metode som er blitt benyttet for å slippe unna uobserverte forskjeller er et eksperimentelt design. Det vil si at deltakere blir trukket ved et tilfeldig utvalg av de ledige. I vår analyse bruker vi en ikke-eksperimentell metode, og utvalgene følger etter alminnelig praktisering av arbeidsmarkedspolitikken i arbeidsmarkedsetaten. Dette kan ha gitt systematiske forskjeller i egenskaper hos deltakerne kontra de ledige som virker bestemmende for suksesskriteriet og som vi ikke har kontrollert for i analysen.

Når vi bruker en ikke-eksperimentell metode er det å viktig at sammenlikningsgruppen (de ledige) er mest mulig lik deltakerne på det tidspunkt disse starter tiltaket, at vi har gode data med informasjon om kvalifikasjoner og tidligere arbeidsmarkedserfaring, at vi bruker et relevant suksesskriterium og at vi har mange observasjoner. Denne undersøkelsen er tilrettelagt med sikte på å tilfredsstillende disse kravene. Allikevel kan det være verd å minne om at de forskjellene mellom tiltaksdeltakere og sammenlikningsgruppe som vi finner i analysen i kapittel 6 er forskjeller som vi kan observere, og dermed kontrollere for. I tråd med alminnelig terminologi vil vi kalle disse forskjellene for effekter.

3.2. Inndeling i arbeidsmarkedstiltak

Før vi gir en oversikt over tidligere utførte effektevalueringer av tiltak, har vi i dette avsnittet valgt å beskrive de ulike tiltakstypene som er med i denne undersøkelsen.

sen. Vi gjengir de retningslinjer som var gjeldende på det tidspunktet hvor tiltaksdeltakerne var på tiltak. Tiltaksgruppen fordeles etter ulike ordinære personrettede arbeidsmarkedstiltak. Følgende hovedinndeling av de ulike tiltakene skal legges til grunn for evalueringen:

- Sysselsettingstiltak: KAJA (Kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige) og lærlinger i statlige etater
- Lønnstilskudd for arbeidsgivere
- Praksisplasser med fadderordning
- Arbeidsmarkedsopplæring (AMO)
- Jobbklubber
- Vikarplasser for arbeidsledige

Informasjon om de enkelte tiltakene beskrevet ovenfor er hentet fra Sofa-søker-registeret for april 1996.

Vi skal undersøke effekten av hvert ordinært arbeidsmarkedstiltak. For å se om tiltakene er formålstjenlige er det viktig å foreta en analyse på hvilke tiltak som gir størst effekt på jobbsannsynligheten. Tiltak av ulik innhold og formål kan ha ulik sysselsettingseffekt. I kapittel 3.3 følger nærmere informasjon om tidligere resultater av effektevaluering av tiltak.

Litt om tiltakenes formål, innhold og målgruppe (Kommunal- og arbeidsdepartementet 1996b):

Offentlig sysselsettingstiltak

KAJA: Formålet med KAJA er å tilby langtidsarbeidsledige meningsfulle og nyttige arbeidsoppgaver som gir mulighet til å bevare arbeidsevnen, erverve nye ferdigheter og øke muligheten for å skaffe seg ordinært arbeid. Tiltaket kan gis til følgende personer i prioritert rekkefølge :

1. Helt ledige personer som har hevet dagpenger i 70 uker eller mer innenfor samme dagpengeperiode.
2. Helt ledige personer uten dagpengerettigheter som har vært registrert som helt ledige i over ett år.
3. Helt ledige personer som har hevet dagpenger i mindre enn 70 uker innenfor samme dagpengeperiode.

Tiltakets innhold er i utgangspunktet 85 prosent arbeid og 15 prosent organisert opplæring.

Varighet: Opptil 10 måneder (2 år for personer som har lederfunksjon ved gjennomførelsen av tiltaket).

Lærlinger i statlige etater: Formålet med dette tiltaket er å bidra til at statlige etater øker sitt ordinære inntak av lærlinger. I Finnmark og Nord-Troms gjelder ordningen også kommunale- og fylkeskommunale etater. Målgruppen er arbeidsledige som ønsker lærlingeplass og som ikke omfattes av rett til videregående opplæring.

Varighet: Læretiden i etaten varierer for den enkelte lærling.

AMO (arbeidsmarkedsopplæring): AMO er et tiltak rettet mot helt arbeidsledige, eventuelt ansatte med svak utdanningsbakgrunn eller uaktuell kompetanse. Tiltaket er også rettet mot yrkeshemmede, men de er ikke med i denne undersøkelsen. Deltakerne må være over 19 år. Tiltaket skal ikke tilbys ordinære utdanningsøskere. Formålet med tiltaket er å øke muligheten for overgang til ordinært arbeid, redusere kompetansemessige ubalanser i arbeidsmarkedet, forebygge ledighet blant ansatte og motivere arbeidsledige til videre utdanning. Tiltakets innhold er opplæring gjennom yrkesrettet kurs, eventuelt opplæring av mer allmenn karakter på grunnskole- eller videregående nivå.

Varighet: Inntil 10 måneder.

Jobbklubber: Tiltakets formål er å bidra til å øke og målrette jobbsøkingen i tillegg til å øke mulighetene for overgang til ordinært arbeid. Kurset går ut på opplæringen og veiledning i gruppe. Målgruppen er formidlingsklare arbeidsledige over 19 år.

Varighet: Inntil 8 uker.

Praksisplasser med fadderordning: Målgruppen er nykommere på arbeidsmarkedet som mangler tilstrekkelige kvalifikasjoner, og som har spesielle behov for tilrettelegging, opplæring og oppfølging, herunder personer som kommer inn under den fylkeskommunale oppfølgingsjenesten. Tiltakets innhold er arbeidspraksis og opplæring. Tiltaket kan også nyttes i kombinasjon med skoleplass. Formålet med tiltaket er å øke muligheten for overgang til ordinært arbeid og motivere til ordinær utdanning.

Varighet: Inntil 6 måneder.

Vikarplass: Hovedformålet er å gi arbeidsledige relevant arbeidspraksis i offentlige og private virksomheter. Samtidig får ansatte permisjon til å ta utdanning som bidrar til å heve kompetansenivået ved arbeidsplassen eller frigjøres til innsats overfor ledige gjennom prosjektvirksomhet. Målgruppen for vikarplass er arbeidsledige med relevant kompetanse eller erfaringsbakgrunn. Innholdet er stort sett midlertidig sysselsetting i vikariat for ansatte som går ut i permisjon for å ta utdanning.

Varighet: Maksimalt 10 måneder.

Lønnstilskudd til arbeidsgivere: Formålet er å bidra til ansettelse i ordinært arbeid på vanlige lønns- og arbeidsvilkår. Innholdet er ordinær sysselsetting og de er rettet mot utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Deltakerne får ordinær lønn, mens arbeidsgiverne får tilskudd fra etaten hvor størrelsen er avhengig av målgruppen.

Varighet: Det er 3 måneders varighet, men kan utvides med justert tilskuddssats som ikke overstiger tilskuddskostnaden med varighet på 3 måneder.

Det er mulig å foreta andre inndelinger av tiltakene, bl.a. å skille mellom grupper internt i tiltaket. For lønnstilskudd kan det skilles mellom ungdom under 25, eldre, flyktninger og langtidsledige. I analysen i kapittel 6 forsøker vi å sammenligne forskjellige spesifikasjoner av tiltakene på forskjellige nivåer.

Tiltaksvarigheten

Tiltakets varighet måler antall måneder tilbake i tid deltakeren går på det samme tiltaket, hentet ut fra månedsfilen i Sofa-søker-registeret. Dette gir en tellevariabel i måneder som fanger opp hele tiltakets varighet. I enkelte andre undersøkelser måles tiltaksvarigheten etter start- og stoppdato i Sofa-søker-registeret. Men disse datoene relateres som oftest til tilsagnsperiode, mens en reell tiltaksperiode kan settes sammen av flere tilsagn. Derfor vil tiltaksvarighet basert på start- og stoppdato fra Sofa-søker-registeret systematisk undervurdere tiltakets reelle varighet.

Vi antar at deltakelse på tiltak i realiteten fører til en marginal endring i deltakerens kvalifikasjoner fordi kursene er relativt kortvarige. Empiriske undersøkelser av AMO viser at kortvarige kurs (5-10 uker) har større positiv effekt på sjansen for å få jobb, mens kurs av varighet på 20 uker har mindre effekt. Effekten øker igjen når kursene blir riktig langvarige, dvs. 30 uker (Torp 1993), mens Try (1993) finner at for praksisplasser er effekten først tiltakende med tiltakets varighet og deretter avtakende for riktig lange tiltak.

3.3. Tidligere effektevalueringer

De langt fleste effektevalueringene av tiltak er basert på såkalte survey-data hentet fra intervju eller postsendte skjema, og i mange tilfeller kombinert med administrativ, registerbasert informasjon om tiltaket som evalueres. Dette gjelder både amerikanske, svenske, norske og andre europeiske effektevalueringer. Danske studier avviker noe fra dette mønsteret ved at de i større grad benytter registerbasert informasjon.

Anvendelse av survey-data innebærer visse kvalitetsproblemer. Det er for det første en viss risiko for feilrapportering som kan gi forventningsskjevne estimatører (for eksempel fordi deltakerne på et tiltak kan svart eller skjønne situasjonen ut fra personlige forventninger og erfaringer med kurset). Videre er det oftere problemer knyttet til frafall.

Forholdene i Norge ligger godt til rette for bruk av administrative registre i en effektevaluering fordi de er av relativ god kvalitet (kapittel 4.3 inneholder nærmere informasjon om registerkvaliteten i denne undersøkelsen).

I det følgende gis en oversikt over andre empiriske undersøkelser som både er basert på survey-data og administrative registre. Vi ser på hva andre har funnet ved effektevalueringer av de enkelte tiltak. De fleste resultatene vi viser til om effektevalueringene av ulike tiltak, er foretatt i en periode med nedgangskonjunktur slik at sysselsettingseffekten kan være lavere sammenlignet med våre resultater.

KAJA (Kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige)

Ekeland (1995) viser at 15 prosent av tiltaksdeltakerne i forgjengeren SKAP (skap kommunale arbeidsplasser) var i ordinært arbeid 6 måneder etter tiltaket, men at SKAP i liten grad har bidratt til å øke sysselsettingsmulighetene for deltakerne sammenlignet med en gruppe helt ledige. Pedersen og Møller (1998) kommer frem til at KAJA ikke har signifikant effekt i forhold til å komme i fast eller midlertidig jobb, eller jobb/utdanning. Siden KAJA-deltakerne har større meldetilbøyighet enn hva som er tilfelle for sammenlikningsgruppen, konkluderer rapporten med at KAJA i noen grad forebygger passivisering og utstøting av arbeidsmarkedet.

AMO (Arbeidsmarkedsopplæring)

Det finnes en rekke ulike undersøkelser på evalueringer av AMO som gir støtte til hypotesen om at deltakelse på AMO har en positiv effekt. Hernæs et al (1991) viser at andelen sysselsatte er 2-20 prosentpoeng høyere blant deltakerne enn ikke-deltakerne 6 måneder etter tiltaksslutt. Kontrollert for individuelle og markedsrelaterte kjennetegn viser undersøkelsen at jobbsannsynligheten lå signifikant høyere for deltakerne enn for ikke-deltakere. Raaum og Torp (1993) finner at de som fullfører AMO-kurs har større (signifikant) jobbsannsynlighet etter 6 måneder sammenlignet med de som søkte om plass men fikk avslag. En undersøkelse foretatt av Arbeidsdirektoratet (1996) konkluderer med at deltakelse på AMO kurs gir økt jobb/utdanningssannsynlighet, evaluert cirka 6 måneder etter avsluttet tiltak. Moe (1997) baserer sin analyse på registerkoblingene i KIRUT, og resultatene herfra viser at AMO-deltakerne har i gjennomsnitt om lag 10 prosent høyere jobbsannsynlighet ett år etter tiltaksslutt enn ikke-deltakere. Raaum og Torp (1997) viser at AMO har en positiv effekt på arbeidsinntekten 2-3 år etter kursslutt på omlag 7 prosent i gjennomsnitt.

Praksisplasser

For praksisplasser viser resultater fra Try (1993) at tiltaket har en positiv effekt på deltakernes sannsynlighet for å få jobb. En undersøkelse av praksisplass med fadderordning Eldring og Grøgård (1996) har foretatt for en gruppe personer i alderen 20-24 år viser at mulighetene for arbeid bedres en tid etter avsluttet tiltak i forhold til helt ledige.

Lønnstilskudd til arbeidsgivere

For lønnstilskudd og resultater av effektevaluering av dette tiltaket, viser bl.a. Hardoy (1994) at deltakerne over 25 år har en høyere jobbsannsynlighet enn andre. For ungdom under 25 år er jobbsannsynligheten av å gå på tiltaket ikke særlig større sammenlignet med en sammenligningsgruppe av helt ledige.

Jobbklubber

Vi har ingen resultater å vise til for evaluering av jobbklubber. Schøne (1997) ser imidlertid på effekten av henholdsvis kvalifisering- og sysselsettingstiltak på årsinntekt en tid etter tiltaksslutt. Resultatene fra denne undersøkelsen viser positive og signifikante inntektseffekter av deltakelse på kvalifiseringstiltak, men negative effekter av sysselsettingstiltak.

Flere evalueringer er nevnt i oppsummeringen i Hardoy mfl. (1994) og i Kommunal og arbeidsdepartementet (1996a). Resultatene fra norske evalueringer viser at deltakerne gjennomgående har høyere jobbsannsynligheter enn ikke-deltakere, men det er store forskjeller mellom de ulike tiltakene og effekten kan også variere for forskjellige grupper. De få evalueringene som hittil er gjennomført av sysselsettingstiltakene viser svakere effekter enn evalueringene av kvalifiseringstiltakene.

4. Beskrivelse av opplegget

Datamaterialet er i hovedsak basert på administrative registre. Utvalget er trukket ut fra Arbeidsdirektoratets register over personer registrert helt ledig og på arbeidsmarkedstiltak (Sofa-søker-registeret) i april 1996. Fra denne filen er også ulike kjennetegn om personen hentet fra.

Videre har vi brukt data fra Arbeidsdirektoratets månedsstatistikk og SSBs Arbeidskraftundersøkelse (AKU) for å beskrive arbeidsmarkedet i region og yrke. Rikstrykdeverkets arbeidstaker og arbeidsgiverregister (a/a-registeret) er brukt for å hente informasjon om tidligere yrkeserfaring og arbeidsmarkedsstatus i november 1996. SSBs utdanningsregister og fødelandsfil er brukt for å gi informasjon om personen som kan være relevant for jobsannsynligheten. Utdanningsregisteret benyttes også for å gi informasjon om eventuell pågående utdanning i november 1996.

I dette kapittelet vil vi gi en beskrivelse av prosjektets rammer. Avgrensninger av populasjonen og utvalget beskrives i kapittel 4.1, mens i kapittel 4.2 gis en oversikt over variablene vi benytter i undersøkelsen. Herunder gis opplysninger om både kilde, kvalitet og forventet resultater fra andre undersøkelser.

4.1. Avgrensning av undersøkelsen, populasjon og utvalg

På uttakstidspunktet i april 1996 avgrenses populasjonen til en tiltaksgruppe og en sammenligningsgruppe av helt ledige. Som nevnt under kapittel 3 om seleksjonsproblemer bør sammenlikningsgruppen ikke være systematisk forskjellig fra tiltaksgruppen. Mest mulig homogene grupper er viktig for å gi det mest mulig riktige bilde av tiltakseffekten.

Tiltaksgruppen er følgende:

- Personer som deltok på et ordinært arbeidsmarkedstiltak i slutten av april 1996 og som avsluttet dette tiltaket i mai 1996.

Kriteriet for tiltaksgruppen er at personen deltok på et ordinært arbeidsmarkedstiltak (se oversikt over tiltakene i avsnitt 3.2) i april 1996 men som ikke var regist-

rert på noen tiltak i mai 1996 (inkludert attføringstiltak).

Sammenligningsgruppen av helt ledige består av:

- Personer som var registrert helt ledig i slutten av april 1996 og som ikke var registrert på arbeidsmarkedstiltak i mai 1996.

Det ble vurdert flere rutiner for utrekning av sammenligningsgruppen, bl.a. at personene skulle være helt ledig både i april og mai 1996. Dette er en strengere seleksjonskriterium i forhold til tiltaksgruppen. Dette ville ha ført til at de helt ledige fikk en kortere resultatperiode fram til november 1996. Valg av seleksjonsmetode for de helt ledige ble valgt for å få en mest mulig homogen gruppe av arbeidssøkere.

De helt ledige som er permittert er tatt ut av sammenligningsgruppen, mens de som er registrert som yrkeshemmede eller deltar på attføringstiltak i april 1996 er ekskludert fra begge gruppene. Permitterte arbeidssøkere har klart bedre muligheter for å komme tilbake til jobb enn andre arbeidsledige og deltar i liten grad på tiltak. Disse i tillegg til yrkeshemmede skiller seg derfor ut fra resten av utvalget, og er derfor ikke med i denne undersøkelsen.

Tiltaksgruppen består etter dette av 8.807 personer, mens sammenligningsgruppen (de helt ledige) består av 80.167 personer.

4.2. Variabeldefinisjoner

I analysen har vi inkludert både variable som knyttes til individet (bl.a. alder og kjønn) og variable som gir informasjon om personens tilknytning til arbeidsmarkedet (f.eks. tidligere erfaring i jobb og med ledighet). Til sist, for å fange opp etterspørselssiden på arbeidsmarkedet, har vi inkludert regionale og yrkesspesifikke variable. Vi har i stor grad basert oss på å ta med variable som vi antar har betydning for arbeidsmarkedstilpasningen og som har vist seg å ha effekt i andre empiriske undersøkelser.

Nedenfor gis en beskrivelse av hver variabel, fra hvilken kilde vi har hentet variabelen og litt om kvaliteten

på variabelen. Variablene gjelder på ulike tidspunkt av observasjonsperioden. De demografiske kjennetegnene ved personen (alder, kjønn, sivilstatus og bosted) gjelder på uttakstidspunktet (med unntak av høyeste fullførte utdanning som gir informasjon pr. 1. oktober 1995). Informasjon om bakgrunnsperioden for personen er gitt ved variablene yrkeserfaring og ledighets- og tiltakshistorikk. På evalueringstidspunktet i november 1996 får vi arbeidsmarkedsstatus. Kontrollert for individuelle og markedsrelaterede *observerbare* kjennetegn som vi beskriver nedenfor, tolkes forskjell i andel sysselsatte og ikke-sysselsatte et halvt år etter avsluttet tiltak som effekten av tiltaket.

4.2.1. Utfallsvariabler

Suksess 1 : sysselsetting på evalueringstidspunktet.

Sysselsetting defineres som suksesskriterium siden det primære målet med tiltakene er å få flest mulig ut i arbeid. Variabelen er hentet fra a/a-registeret og gjelder for 4. kvartal (uttak 14. november) 1996. Meldepliktig til a/a-registeret er arbeidsforhold som forventes å vare mer enn 6 dager og med en forventet gjennomsnittlig arbeidstid pr. uke på mer enn 4 timer. Kun lønnstakere er med i statistikken. Selvstendige næringsdrivende og vernepliktige er ekskludert fra undersøkelsen.

Sammenliknet med Arbeidskraftundersøkelsene (AKU) er tallene for antall lønnstakere i a/a-registeret for lavt. For 1996 var tallet på lønnstakere i arbeidstakerregisteret 6 prosent lavere enn i AKU. Ut fra definisjonen av lønnstaker/arbeidstaker og kobling av a/a- og Lønns- og trekkoppgaveregisteret skyldes avviket i hovedsak at små og tilfeldige arbeidsforhold ikke blir registrert i a/a-registeret. I tillegg er det enkelte næringer med lønnstakere som befinner seg i grenseland når det gjelder meldeplikt til a/a-registeret (jordbruk og ideelle organisasjoner) (Utne og Vassnes 1995). Et problem som trekker i motsatt retning men som er av mindre omfang er manglende utmeldelser av for eksempel sommervikariater i uttaket pr. 4. kvartal.

Konsekvensen av for lavt nivå på lønnstakere i a/a-registeret er at vi undervurderer andelen arbeidstakere ved evalueringstidspunktet (for lav jobbsannsynlighet), men vi er fortsatt i stand til å vurdere effekten av tiltaksdelstakelse mot effekten av å være helt ledig på en tilfredsstillende måte så lenge utvalgene ikke er skjevfordelte. Det vil si at tiltaksdeltakere ikke er forskjellige fra sammenlikningsgruppen når det gjelder tendensen til manglende inn- og utmeldinger av a/a-registeret. Tilsvarende vil gjelde for det faktum at selvstendig næringsdrivende ikke er med i a/a-registeret.

Suksess 2: utdanning på evalueringstidspunktet

Utdanning på evalueringstidspunktet kan også vurderes som et suksesskriterium. Enkelte tiltak har i tillegg til målsettingen om å få deltakerne ut i arbeid, som delmål å motivere til utdanning. Variabelen er hentet fra SSBs utdanningsregister for personer som er registrert med igangværende utdanning per 1.10.1996. På grunn av oppbyggingen av utdanningsregisteret er denne datoen det nærmeste vi kommer evalueringstidspunktet 14. november 1996, og vi får ikke med personer som har startet på utdanning etter 1.10.1996. Dette er trolig ikke et stort problem siden de aller fleste starter en utdanning enten på vårparten eller eventuelt før 1. oktober.

4.2.2. Forklaringsvariabler

Alder, kjønn og sivil status

Variablene hentes fra Sofa-søker-filen pr. april 1996 og opplysningene kommer fra Det sentrale personregisteret. Disse variablene er tatt med fordi individuelle trekk ved personen kan ha betydning for jobbsannsynligheten. Effekten av demografiske kjennetegn er usikker og kan peke i begge retninger. Alder kan ha betydning for om deltakeren får jobb eller ikke og er trolig viktig for eventuell overgang til utdanning. Vi antar at jo eldre personen er jo lavere er jobbsannsynligheten (Try 1993). Andre undersøkelser viser at jobbsannsynligheten er stigende med stigende alder opp til slutten av 30-årene, og avtar deretter (Torp 1993). Eldre arbeidsløse vil ofte ikke innfri de krav en arbeidsgiver stiller til kvalifikasjoner særlig innenfor bransjer hvor den teknologiske utviklingen er stor og hvor det kreves høy utdanning og spesialkompetanse.

Kjønn har en usikker effekt på om personen kommer i jobb. En hypotese er at ledige menn satser mere for å få en jobb fordi de har større frykt for å bli uten jobb og bli hjemmeværende i forhold til kvinner. De kan også inneha karakteristika som gjør at søkeeffektiviteten er høyere sammenlignet med kvinner. Kvinner er fortsatt i større grad hjemmeværende med barn i forhold til menn. Vi antar at menn ut fra denne hypotesen har større sannsynlighet for å komme ut i jobb etter tiltakets slutt (se bl.a. Pedersen og Westergård-Nielsen 1993).

Sivilstatus, i vårt tilfelle det å være gift, har i utgangspunktet ukjent effekt på sannsynligheten for å komme ut i jobb. En antagelse er at gifte personer ansees å være mere stabile arbeidstakere, og at økonomiske forhold gjør at begge må være i jobb. Dette vil gi en positiv effekt på jobbsannsynligheten. Det kan være samspillseffekter mellom kjønn og sivilstatus, og dette kan vi kontrollere for i analysen i kapittel 6.

Utdanning

Kilden til utdanning som forklaringsvariabel er utdanningsregisteret og variabelen gir informasjon om høyeste fullførte utdanning pr. 1. oktober 1995. Denne dato er det nærmeste vi kommer uttakstidspunktet (april 1996).

Det lages fem ulike utdanningsnivåer, som er grunnskole, videregående I (ett år), videregående II (2-3 år), høyskole/universitet og uoppgitt/ingen utdanning.

Utdanning er en viktig faktor med hensyn til jobbsannsynlighet. A priori antar vi at sjansen for å få jobb er høyere jo høyere utdanning personen har. Andre undersøkelser underbygger påstanden om at jo høyere utdanning dess større positiv antatt effekt på jobbsannsynligheten (f.eks. Try 1993 og Raaum og Torp 1993).

Yrkeserfaring

Vi undersøker om utvalget har et arbeidstakerforhold fra a/a-registeret pr. 2. kvartal hvert år i perioden 1986-1995. Et arbeidstakerforhold blir tellende som ett års yrkeserfaring. Vi får opplysning om at personen har et tellende arbeidstakerforhold på et tidspunkt i mai, men ikke om vedkommende har vært sysselsatt gjennom deler eller gjennom hele året.

Bakgrunnsperioden som måles ved hjelp av historiske individuelle variable kan være viktig for hvilke muligheter en arbeidsløse har på arbeidsmarkedet. En av disse variablene er yrkeserfaring. En arbeidsløse person som har lang yrkeserfaring uten lange opphold om gangen vil ha større sjanse til å få jobb i forhold til en som har vært uten arbeid en periode. En slik person vil ha opparbeidet en betydelig mengde «menneskelig kapital» som for det første gjør denne attraktiv for arbeidsgiver. For det andre vet arbeiderne dette selv og er derfor motivert til å søke arbeid. Vår hypotese er at jo lengre yrkeserfaring jo høyere er sjansen for å komme i jobb etter en periode som arbeidssøker. Dette viser også Vassnes (1996).

Innvandringskategori

Denne opplysningen hentes fra SSBs fødelandsfil som gjelder en gang i perioden mai - juni 1996. Vi skiller mellom innvandrere fra ikke-vestlige land og andre land. Ikke-vestlige land er land utenom Norden, Vest-Europa ellers, Nord-Amerika og Oceania. Innvandrere har i dag generelt større problemer på arbeidsmarkedet enn nordmenn (se bl.a. Schøne 1996). Vi forventer at innvandrere fra ikke-vestlige land har lavere jobbsannsynlighet i forhold til personer fra vesten.

Ledighets- og tiltakshistorikk

Disse opplysningene hentes fra Sofa-søker-registeret. Sofa-søker-registeret regnes for å være av bedre kvalitet når det gjelder dekningsgrad og inn- og utmeldinger i forhold til a/a-registeret, men det kan som a/a-registeret inneholde feil og mangler. Når f.eks. en person ikke melder seg på arbeidskontoret en måned, f.eks. av ren forglemmelse, vil vedkommende bli registrert med denne sluttdato som arbeidssøker, mens personen får innmeldt en ny startdato for en ny søkeperiode dersom vedkommende kommer tilbake neste måned.

Vi vurderte tre ulike metoder for konstruering av en variabel for å måle ledighets- og tiltakshistorikk og nedenfor er en oversikt over disse.

En måte å konstruere denne variabelen på, er å lage variable som viser antall måneder registrert på tiltak og helt ledig (historikk) de siste 12 måneder før avsluttet tiltak for tiltaksgruppen (april 1995-april 1996) og fram til april 1996 for sammenligningsgruppen. I opp-tellingen medregnes alle tiltak, dvs. både de ordinære arbeidsmarkedstiltakene og attføringstiltak. Arbeidssøkerstatus i hver månedsfil bestemmer historikken, slik at en person registrert helt ledig i f.eks. februar 1996 får tilskrevet en måneds ledighet. Denne metoden skaper problemer fordi vi i historikken inkluderer det tiltaket som personen avsluttet i mai 1996. Vi fanger opp effekten av å være på tiltak gjennom to variable, «tiltaksvarighet» og «tiltaktshistorikk». Dersom tiltaksvarigheten er lang vil historikken være kort og omvendt. Vi får en korrelasjon mellom historikken og tiltaksvarigheten.

En alternativ løsning på de ovennevnte problemene kan være å trekke fra tiltaket som ble avsluttet (tiltaksvarighet) i historikkvariabelen, altså på formen 12 måneder historikk fratrukket varigheten på tiltak som ble avsluttet. Ulempen med denne metoden er at tiltaksgruppen får ulik varighet på historikken (historikken er totalt 12 måneder, inkludert perioder ute av Sofa-søker-registeret). For de med lange tiltak (tiltaksvarighet er lang), vil historikken være kort. Korrelasjonsproblemet er fortsatt til stede.

Den tredje metoden går ut på å rendyrke effekten av ledighets- og tiltakshistorikken og tiltaksvarighet på den ene siden og på den andre siden få like lang historikk for alle i utvalget. Metoden går ut på at historikken går tilbake 12 måneder fra den måneden de begynte på tiltaket som de var registrert i på uttakstidspunktet.

Med valg av den siste metoden får vi følgende regler for henholdsvis ledighets- og tiltakshistorikk:

- Ledighetshistorikk

Antall måneder registrert helt ledig de siste 12 måneder fra den måneden de begynte på tiltaket som de var registrert i på uttakstidspunktet og fra april 1996 for sammenligningsgruppen. I analysen kontrollerer vi også for perioder som delvis sysselsatt arbeidstaker (delvis ledig).

- Tiltakshistorikk

Antall måneder registrert på tiltak de siste 12 måneder fra den måneden de begynte på tiltaket som de var registrert i på uttakstidspunktet for tiltaksgruppen og fra april 1996 for sammenligningsgruppen. En undergruppering av tiltakene i denne variabelen foretas også. Vi trekker ut de på attføringstiltak og andre yrkeshemmede og ser varigheten av disse i en 12 månedersperiode.

- Tidligere yrkeshemmet

Yrkeshemmede er i utgangspunktet ikke med i denne undersøkelsen, dvs. at personer som var registrert som yrkeshemmet i april 1996 er ekskludert fra utvalget. Noen har imidlertid vært registrert som yrkeshemmet tidligere i bakgrunnsperioden, og disse fanges opp i en dummyvariabel (en variabel som gir informasjon om personen enten har vært eller ikke har vært yrkeshemmet 12 måneder tilbake i tid).

Når vi ser på forventet effekt av disse variablene er de betraktet som historiske variable som er viktig for tilpasningen på arbeidsmarkedet. Vi forventer at jo lengre personen har gått ledig jo lavere er sannsynlighet for at personen får jobb. Dette viser andre undersøkelser, bl.a. Vassnes (1996). Effekten av tiltakshistorie kan gå begge veier. Det kan være en fare for at en person som går for lenge på tiltak kan få redusert sine sjanser på arbeidsmarkedet. Vi ser imidlertid på en veldig kort periode slik at i denne undersøkelsen antas det at jobbsannsynligheten øker med økende tiltakshistorikk. I Vassnes (1996) viser resultatene det samme, men at jobbsannsynligheten er avtagende med antall måneder tidligere på tiltak. Vi antar videre at en tidligere erfaring som yrkeshemmet reduserer sannsynligheten for å få jobb.

Arbeidsmarked

For å fange opp etterspørselssiden på arbeidsmarkedet har vi tatt med regionale og yrkesspesifikke variable. I vårt tilfelle har vi implementert vakanseraten i henholdsvis yrke og fylke og ledighetsraten i henholdsvis yrke og fylke i undersøkelsen.

- Ledighetsrate i tidligere yrke

Variabelen blir beregnet som forholdet mellom registrerte helt ledige i yrket i oktober 1996 (kilde er Arbeidsdirektoratets månedsstatistikk) og sysselsatte etter yrke i 1995. Denne variabelen er kvalitetsmessig ikke så bra. Beregningsgrunnlaget, sysselsatte i AKU etter yrke, er etter gammel yrkesstandard og ved bruk av disse tallene får vi for gamle tall. Data i AKU med gammel yrkesstandard gjaldt t.o.m. 1995, og vi må anvende gammel yrkesstandard fordi alle tall om yrke fra Arbeidsdirektoratet er oppgitt i gammel yrkesstandard. Dersom vi skal ha en løpende effektevaluering, kan vi ikke basere oss på å bruke gamle tall p.g.a. at skjevhetene øker over tid. På lengre sikt er det mulig å bruke tall med ny yrkesstandard. Vi velger å ta med variabelen i første omgang for å undersøke om den har effekt på jobbsannsynligheten.

- Vakanseraten i tidligere yrke¹

Oppgis som forholdet mellom registrerte ledige stillinger i yrket (beholdning) i oktober 1996 og helt ledige personer i yrket i oktober 1996.

- Ledighet i fylket

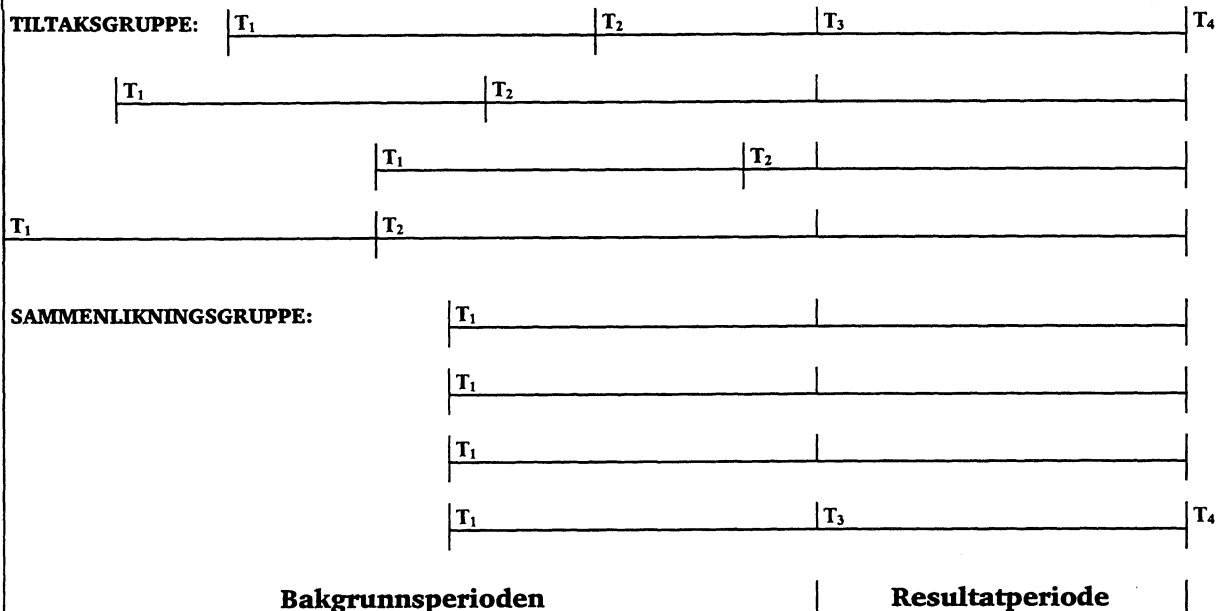
Prosenten beregnes som registrerte helt ledige i fylket i oktober 1996 i prosent av arbeidsstyrken i fylket 1995 (AKU).

- Vakanseraten i fylket

Raten er gitt som ledige stillinger (beholdning) i fylket i oktober 1996 i prosent av antall ledige personer i fylket i oktober 1996.

¹ Kilden hvor opplysningene om vakanseraten i henholdsvis yrket og fylke, ledighet i yrket og tidligere yrkeshemmet er hentet fra Arbeidsdirektoratets månedsstatistikk.

Boks 1: Bakgrunnsperiode og resultatperiode i undersøkelsen

T1 = 12 måneder før start tiltak (T2) for tiltaksgruppen. 12 måneder før uttakstidspunktet (T3) for sammenlikningsgruppen.

T2 = Tidspunkt for start tiltak (gjelder kun tiltaksgruppen).

T3 = Uttakstidspunktet april 1996.

T4 = Evalueringstidspunktet november 1996.

Bakgrunnsperioden i undersøkelsen går fram til uttakstidspunktet (T₃: April 1996). Resultatperioden er fra uttakstidspunktet og til evalueringstidspunktet (T₄: November 1996).

Ved uttakstidspunktet (T₃) skilles tiltaksgruppen fra sammenlikningsgruppen: De som er i et tiltak i april 1996, men som ikke er det en måned senere, kommer i tiltaksgruppen. De som er helt ledige i april 1996, og som ikke er på et tiltak en måned senere, kommer i sammenlikningsgruppen.

For sammenlikningsgruppen har vi detaljert informasjon i en 12-måneders bakgrunnsperiode (T₁-T₃) om personenes arbeidssøkersstatus.

For tiltaksgruppen måler vi hvor lenge de har deltatt på tiltak (T₂-T₃) og vi har detaljert informasjon i en 12-måneders bakgrunnsperiode (T₁-T₂) før de begynte på tiltaket om personenes arbeidssøkersstatus.

I analysen i kapittel 6 kjører vi også modeller hvor vi erstatter vakanse- og ledighetsvariablene med yrkeserfaring og fylke separat fordi de også fanger opp variablene nevnt ovenfor.

Arbeidsmarkedsforholdene på bosted kan ha stor betydning for mulighetene for den enkelte å få jobb. Er f.eks. ledigheten i regionen høy og andel ledige stillinger lav i forhold til nivået på ledige personer, antas sannsynligheten for å komme ut i arbeid å være liten i forhold til en region hvor det motsatte er tilfelle. I følge resultatene til Vassnes (1996) ser vi at vakanseraten i personens tidligere yrke har en klar positiv effekt på sannsynligheten for å få jobb, mens ledighetsraten i

tidligere yrke ikke har effekt. En undersøkelse av Try (1993) viser at arbeidsledigheten i hjemfylket medfører en signifikant reduksjon i jobbsannsynligheten.

5. Beskrivende statistikk

I dette kapittelet skal vi gi en beskrivelse av ulike kjennetegn fordelt på hovedgruppene i utvalget. I avsnitt 5.1 sammenlignes kjennetegn for *tiltaksgruppen* (deltakere som sluttet et tiltak i løpet av mai 1996) og *sammenlikningsgruppen* (de som var registrert som helt ledige i april 1996). Vi benytter betegnelsene tiltaksgruppen eller deltakere for den ene gruppen og betegnelsene sammenlikningsgruppen eller ledige for den andre gruppen. Her vil vi beskrive enkelte sentrale kjennetegn for de to gruppene.

I avsnitt 5.2 beskrives de sentrale kjennetegnene på tvers av de ulike tiltakstypene og i avsnitt 5.3 presenteres utvalgets situasjon på arbeidsmarkedet ved evalueringstidspunktet, medio november 1996. Det siste er utgangspunktet for resultatvariabelen i analysene i kapittel 6.

Registergrunnlaget og definisjonen for de forskjellige variablene er i hovedsak beskrevet i kapittel 4.

For ytterligere beskrivelse av utvalget, viser vi til rapport 97/15.

5.1. Individuelle kjennetegn for tiltaksdeltakere og ledige

I dette avsnittet skal vi se på sentrale bakgrunnsvariable fordelt på tiltaksgruppe og sammenlikningsgruppe.

Tabell 1 viser fordelingen i utvalget på kjønn og alder. Tiltaksgruppen er relativt jevnt fordelt etter kjønn, med 51,1 prosent menn (4502 menn av 8807 deltakere totalt) og 48,9 prosent kvinner. I sammenlikningsgruppen er andelen menn noe større, med 55,1 prosent menn og 44,9 prosent kvinner.

Det framgår klart av tabell 1 at tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen har forskjellig aldersfordeling, ved at deltakerne gjennomgående er yngre enn de ledige. Klarest kommer dette til uttrykk i forskjellene i de yngste og eldste aldersgruppene. Det er i gjennomsnitt 6,7 prosent ungdom under 20 år i tiltaksgruppen sammenliknet med 1,7 prosent i sammenlikningsgruppen. I den eldste aldersgruppen er det en klar overvekt av ledige, med 11,1 prosent over 60 år i sammenlikningsgruppen og 1,2 prosent i tiltaksgruppen. Gjennomsnittsalderen for menn er 30,9 år blant deltakere og 38,4 blant de ledige. Tilsvarende er gjennomsnittsalderen for kvinner 30,1 år blant deltakere og 36,8 blant de ledige.

Tabell 1. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter kjønn og alder. Absolutte tall og prosent

Aldersgrupper	Totalt		Menn		Kvinner	
	Deltakere	Ledige	Deltakere	Ledige	Deltakere	Ledige
I alt	8 807	80 167	4 502	44 153	4 305	36 014
Under 20 år	589	1 369	325	782	264	587
20-24 år	2 903	13 306	1 355	7 516	1 548	5 790
25-29 år	1 609	14 414	907	7 191	702	7 223
30-49 år	3 020	33 560	1 505	18 133	1 515	15 427
50-59 år	582	8 585	333	4 783	249	3 802
60 år og mer	104	8 933	77	5 748	27	3 185
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Under 20 år	6,7	1,7	7,2	1,8	6,1	1,6
20-24 år	33,0	16,6	30,1	17,0	36,0	16,1
25-29 år	18,3	18,0	20,1	16,3	16,3	20,1
30-49 år	34,3	41,9	33,4	41,1	35,2	42,8
50-59 år	6,6	10,7	7,4	10,8	5,8	10,6
60 år og mer	1,2	11,1	1,7	13,0	0,6	8,8

Tabell 2 viser fordelingen mellom tiltaksgruppe og sammenlikningsgruppe på enkelte sentrale demografiske variable. Det er klare forskjeller i andelen gifte i de to utvalgene, ved at 25,3 prosent av deltakerne og 35,8 prosent av de ledige er gift. Denne relativt store forskjellen kan i stor grad forklares ved at deltakerne gjennomgående er yngre enn de ledige.

Totalt er det 10,9 prosent innvandrere i utvalget, med en overvekt i tiltaksgruppen. I tolkningen av denne variabelen er det viktig å være klar over definisjonen som her benyttes. I denne analysen er innvandrere definert som andelen førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land.

Omlag en halv prosent av utvalget er registrert som yrkeshemmede i bakgrunnsperioden og andelen er relativt jevnt fordelt mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen.

Når det gjelder utvalgets fordeling på utdanningsnivå viser tabell 2 at en forholdsvis større andel av de ledige har grunnskole som høyeste fullførte utdanning enn

tilfellet er for deltakerne. Deltakerne har på sin side en større andel med 2-3 år videregående skole som høyeste fullførte utdanning. Det er dessuten en lav andel i begge gruppene som har universitet/høgskole som høyeste fullførte utdanning.

Variabelen for yrkeserfaring måler antall år i arbeid i perioden 1986-1995. Vi fanger altså opp yrkeserfaring i de ti foregående årene før uttakstidspunktet, og den gjennomsnittlige yrkeserfaringen i utvalget blir da 4,2 år. Personene i sammenlikningsgruppen har i gjennomsnitt lenger yrkeserfaring enn personene i tiltaksgruppen. Dette er i samsvar med resultatene i Vassnes (1996), som viser at dette har sammenheng med både alders-, utdannings- og kjønnsfordelingen i utvalget. Når en tolker denne variabelen, er det viktig å huske at den er konstruert slik at den fanger opp et jobbforhold på en gitt dato hvert år, og at vi ikke får med sammenhengende jobberfaring over året. Noen kan være i jobb i andre deler av året, uten at dette blir registrert slik variabelen for yrkeserfaring er konstruert her. Videre dekker den bare jobb som arbeidstaker og som selvstendig næringsdrivende.

Tabell 2. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter forskjellige demografiske kjennetegn. Absolutte tall og prosent

Kjennetegn	Totalt		\Deltakere		Ledige	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	88 974	100,0	8 807	100,0	80 167	100,0
Gifte	30 907	34,7	2 227	25,3	28 680	35,8
Innvandrere ¹	9 708	10,9	1 160	13,2	8 548	10,7
Tidligere yrkeshemmet	406	0,5	34	0,4	372	0,5
Utdanningsnivå						
Uoppgitt/Ingen	6 073	6,8	638	7,2	5 435	6,8
Grunnskole	17 964	20,2	1 232	14,0	16 732	20,9
Vgl	27 426	30,8	2 547	28,9	24 879	31,0
Vgll	28 106	31,6	3 540	40,2	24 566	30,6
Univ./Høgskole	9 405	10,6	850	9,7	8 555	10,7
Yrkeserfaring (år) ²		4,2		2,8		4,3

¹ Førstegenerasjonsinnvandrere fra ikke-vestlige land. ² Antall års yrkeserfaring i løpet av de siste ti årene (1986-1995)

Tabell 3 viser yrkesbakgrunn for tiltaksgruppe og sammenlikningsgruppe. I første omgang kan det se ut som om det ikke er store forskjeller mellom deltakerne og de ledige når det gjelder fordelingen på de ulike yrkesgruppene. Det er flest personer med bakgrunn fra industri både blant de ledige og blant de med kjent yrkeserfaring av deltakerne. Den største gruppen blant deltakerne har imidlertid ingen kjent yrkesbakgrunn, og dette har klar sammenheng med aldersfordelingen blant deltakerne. En større andel i tiltaksgruppen er unge, og vi så i tabell 2 at deltakere i gjennomsnitt har kortere yrkeserfaring enn de ledige. Deltakerne er i større grad nykommere på arbeidsmarkedet enn tilfellet er for de ledige, og dette kan i stor grad forklare hvorfor det er en langt mindre andel blant deltakerne

som står oppført med en yrkesbakgrunn enn blant de ledige. Som et resultat av dette har de ledige en større andel innenfor de fleste andre yrkesgruppene enn det som er tilfelle blant deltakerne. Det er bare innenfor yrkesgruppene pleie- og omsorgsykker og undervisning at deltakerne har en større andel enn de ledige.

Oppsummeringsvis viser tabell 3 forskjellene i gjennomsnittlig ledighetsrate og vakanserate etter yrker. Personer med ingen eller uoppgitt yrkesbakgrunn har fått tillagt gjennomsnittsverdien. Det er svært liten forskjell mellom de to utvalgene, med en svak tendens til at deltakerne har en yrkesbakgrunn med noe lavere ledighetsrate og noe høyere vakanserate enn de ledige.

Tabell 3. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter yrkesgrupper. Absolutte tall og prosent

Yrkesgrupper	Totalt		Deltakere		Ledige	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	88 974	100	8 807	100	80 167	100
Tekn.vit.og hum.	3 056	3,4	272	3,1	2 784	3,5
Pleie og omsorg	3 637	4,1	378	4,3	3 259	4,1
Undervisning	5 071	5,7	557	6,3	4 514	5,6
Annen humanistisk	3 196	3,6	302	3,4	2 894	3,6
Administrasjon	1 467	1,6	86	1,0	1 381	1,7
Kontor	7 416	8,3	642	7,3	6 774	8,4
Handel	10 767	12,1	991	11,3	9 776	12,2
Primær	2 784	3,1	259	2,9	2 525	3,1
Bygg og Anlegg	6 562	7,4	484	5,5	6 078	7,6
Industri	18 873	21,2	1 591	18,1	17 282	21,6
Service	13 101	14,7	1 117	12,7	11 984	14,9
Transport	4 960	5,6	428	4,9	4 532	5,7
Ingen/uoppgitt	8 084	9,1	1 700	19,3	6 384	8,0
Ledighetsrate yrke		4,0		3,9		4,0
Vakanserate yrke		0,14		0,15		0,14

Utvalget er fordelt etter landets fylker, jf. tabell 4. Det er flest personer i utvalget fra Oslo og Hordaland. Disse to utvalgene utgjør nesten en fjerdedel av utvalget totalt. Svakest representert er Sogn og Fjordane, med kun 1,5 prosent av utvalget.

Sammenlikninger mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen viser at tiltaksgruppen relativt sett er noe overrepresentert i Hordaland og Sør-Trøndelag, mens sammenlikningsgruppen er noe overrepresentert i Oslo og Hedmark. Ellers er det bare mindre forskjeller i fylkesfordelingen mellom de to gruppene.

Tabell 4. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter fylke. Absolutte tall og prosent

Fylke	Totalt		Deltakere		Ledige	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	88 956	100	8 802	100	80 154	100
Østfold	5 272	5,9	546	6,2	4 726	5,9
Akershus	6 419	7,2	685	7,8	5 734	7,1
Oslo	11 382	12,8	960	10,9	10 422	13,0
Hedmark	3 642	4,1	302	3,4	3 340	4,2
Oppland	3 565	4,0	381	4,3	3 184	4,0
Buskerud	4 142	4,7	393	4,5	3 749	4,7
Vestfold	4 190	4,7	446	5,1	3 744	4,7
Telemark	4 001	4,5	387	4,4	3 614	4,5
Aust-Agder	1 916	2,2	211	2,4	1 705	2,1
Vest-Agder	2 866	3,2	272	3,1	2 594	3,2
Rogaland	6 816	7,7	675	7,7	6 141	7,7
Hordaland	9 372	10,5	1 019	11,6	8 353	10,4
Sogn og Fjordane	1 322	1,5	142	1,6	1 180	1,5
Møre og Romsdal	3 667	4,1	327	3,7	3 340	4,2
Sør-Trøndelag	5 882	6,6	700	7,9	5 182	6,5
Nord-Trøndelag	3 004	3,4	328	3,8	2 676	3,3
Nordland	5 740	6,5	550	6,2	5 190	6,5
Troms	3 317	3,7	263	3,0	3 054	3,8
Finnmark	2 441	2,7	215	2,4	2 226	2,8
Ledighetsrate fylke		3,8		3,7		3,8
Vakanserate fylke		0,12		0,12		0,12

Når vi i analysene i kapittel 6 skal forklare utfallene på arbeidsmarkedet i november 1996 med hensyn på forskjellige målbare variable, vil personenes erfaring med arbeidsledighet og andre arbeidssøkerstatuser være viktige bakgrunnsvariabler. Tabell 5 oppsummerer utvalgets ledighets- og tiltaks erfaring i en 12 måneders bakgrunnsperiode. Bakgrunnsperiodens lengde er lik for alle personene, den er 12 måneder. Men bakgrunnsperiodens plassering i tid er forskjellig: For sammenlikningsgruppen er det 12 måneder bakover i tid fra uttakstidspunktet, april 1996. For tiltaksgruppen er det 12 måneder bakover i tid fra den måneden de begynte på tiltaket som de var på ved uttakstidspunktet. Dette er nærmere beskrevet i rapport 97/15.

Ledighetserfaringen i bakgrunnsperioden er noe forskjellig mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen, jf. tabell 5. I gjennomsnitt har sammenlikningsgruppen vært mer arbeidsledige enn tiltaksgruppen. Gjennomsnittlig ledighet i perioden er 5,6 måneder i sammenlikningsgruppen og 3,8 måneder i tiltaksgruppen. Når det gjelder erfart ledighet er det, som vi skal se i neste avsnitt, store variasjoner mellom deltakerne på de forskjellige tiltakene.

Når det gjelder tidligere erfaring med arbeidsmarkedstiltak finner vi at tiltaksgruppen i noe større grad har deltatt på tiltak i bakgrunnsperioden enn sammenlikningsgruppen. Deltakerne har i gjennomsnitt vært 1,8 måneder på ordinære tiltak, mens de ledige i gjennomsnitt har vært 1,0 måneder på ordinære tiltak. Også her er det, som vi skal se i neste avsnitt, store variasjoner på tvers av tiltakene.

Gjennomsnittlig varighet som delvis sysselsatt arbeidssøker er 1,0 måned både for tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen. Gjennomsnittlig varighet som deltaker på attføringstiltak er 0,1 måned både for tiltaksgruppen og for sammenlikningsgruppen.

Når vi sammenlikner summen av varighet i de forskjellige arbeidssøkerstatusene i tabell 5 finner vi at de ledige i gjennomsnitt har noe lenger erfaring med arbeidssøking enn deltakerne. Gjennomsnittlig antall måneder som arbeidssøker (her definert som enten helt eller delvis ledig, eller deltaker på ordinære tiltak eller attføringstiltak) er 7,7 måneder for sammenlikningsgruppen og 6,8 måneder for tiltaksgruppen.

Når vi finner at sammenlikningsgruppen har erfart noe lengre perioder som helt ledig og også noe lengre perioder totalt som arbeidssøker enn det som er tilfelle for tiltaksgruppen, har dette i noe grad sammenheng med aldersfordelingen i de to utvalgene. Personene i sammenlikningsgruppen er eldre enn personene i tiltaksgruppen, og de eldre personene opplever lengre perioder i ledighet og også i samlet tid som arbeidssøker, jf. tabell 7. Det er en entydig sammenheng mellom alder og antall måneder registrert som helt ledig eller som arbeidssøker, mens det ikke er noen klar sammenheng mellom alder og gjennomsnittlig antall måneder på tiltak i bakgrunnsperioden.

Tabell 5 viser at innenfor alle aldersgruppene har deltakere noe kortere gjennomsnittlig varighet som registrert ledig i bakgrunnsperioden enn de ledige. Når det gjelder gjennomsnittlig tid som arbeidssøker har imidlertid deltakere mellom 25-59 år lenger gjennomsnittlig varighet enn de ledige. Når en slår sammen periodene som helt ledig, delvis ledig, deltaker på ordinære arbeidsmarkedstiltak og deltaker på attføringstiltak, er det altså ikke slik at sammenlikningsgruppen gjennomgående har lenger erfaring med arbeidssøking enn sammenlikningsgruppen. Dette gjelder kun for de yngste (personer under 25 år) og de eldste (personer over 60 år) i utvalget.

Tabell 5. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter gjennomsnittlig antall måneder som helt l, edig deltaker på ordinære arbeidsmarkedstiltak eller arbeidssøker i bakgrunnsperioden og etter alder

Status i bakgrunnsperioder	Under 20 år		20-24 år		25-29 år		30-49 år		50-59 år		60 år og over	
	Deltaker	Ledig	Deltaker	Ledig	Deltaker	Ledig	Deltaker	Ledig	Deltaker	Ledig	Deltaker	Ledig
Mnd. som arbeidssøker	2,5	3,8	5,4	5,9	7,2	6,7	8,1	7,9	9,3	8,8	9,9	10,8
Herav :												
Helt ledig	1,4	2,3	3,0	3,8	4,0	4,7	4,6	5,6	5,8	6,4	6,3	9,6
Ordinære tiltak	1,0	1,2	1,7	1,2	2,0	0,9	2,1	1,0	2,0	0,9	2,5	0,3
Delvis ledig eller attføringstiltak	0,1	0,3	0,7	0,9	1,2	1,1	1,4	1,3	1,5	1,5	1,1	0,9

5.2. Inndeling etter ulike tiltak

I forrige avsnitt sammenliknet vi de helt ledige i utvalget med tiltaksgruppen samlet. I dette avsnittet deler vi inn deltakerne etter hva slags tiltak de går på, for å

beskrive fordelingen mellom de ulike tiltakene og eventuelle forskjeller i individuelle kjennetegn mellom deltakere på forskjellige tiltak. Resultatene vises i tabellene 6-7.

5.2.1. Fordeling etter ulike tiltak

I framstillingen vil vi i hovedsak skille mellom seks forskjellige hovedtyper av arbeidsmarkedstiltak, jf. beskrivelsen i avsnitt 3.2. *Offentlige sysselsettingstiltak* består i all hovedsak av KAJA (Kompetanse, arbeidstrening og jobbskaping for arbeidsledige), med 97,5 prosent av deltakerne. Lærlinger i statlige etater utgjør de resterende 2,5 prosent av deltakerne på offentlige sysselsettingstiltak. Tabell 9 viser at 895 personer, eller 10 prosent av den samlede tiltaksgruppen, deltok på offentlige sysselsettingstiltak ved uttakstidspunktet, slutten av april 1996.

Lønnstilskudd er et tiltak som er rettet mot utsatte grupper på arbeidsmarkedet, og ved uttakstidspunktet deltok nær 13 prosent av tiltaksdeltakerne i utvalget på forskjellige former for lønnstilskudd. Den viktigste målgruppen for dette tiltaket er langtidsledige, dvs. personer som har vært ledig i minst seks måneder, som utgjør omlag 45 prosent av deltakerne på dette tiltaket. Andre viktige målgrupper er ungdom under 25 år og nykommere på arbeidsmarkedet for øvrig samt flyktninger, mens eldre arbeidsledige utgjør en mindre gruppe.

AMO (arbeidsmarkedsopplæring) er det klart største arbeidsmarkedstiltaket, og ved uttakstidspunktet var 36 prosent av tiltaksdeltakerne i utvalget på dette tiltaket.

Praksisplass med fadderordning er rettet mot arbeidsledige unge og andre nykommere på arbeidsmarkedet, og utgjør omlag 28 prosent av tiltaksgruppen. Tiltaket retter seg både mot offentlig og privat sektor. Overfor privat sektor benevnes ordningen «Næringslivets fadderordning». Nesten 60 prosent av deltakerne i tiltaket er på fadderordningen, inkludert en mindre gruppe på fadderordning for flyktninger.

Jobbklubb er et formidlingstiltak som skal bidra til å få arbeidssøkere inn i ordinært arbeid gjennom å bedre deltakernes søkeadferd. Ved uttakstidspunktet deltok omlag 9 prosent av tiltaksgruppen på dette tiltaket.

Vikarplasser er det minste tiltaket i omfang, hvor under 5 prosent av tiltaksgruppen deltok. Tre av fire deltakere i dette tiltaket var på vikarplasser i offentlig sektor.

Tiltaksgruppen er samlet relativt jevnt fordelt mellom kjønnene, med 51 prosent menn og 49 prosent kvinner (jf. tabell 1). Det er noe større variasjoner innenfor de enkelte tiltakene. Det er en hovedvekt av menn på lønnstilskudd, hvor omlag to av tre deltakere er menn, på offentlige sysselsettingstiltak (57 prosent menn) og AMO (53 prosent menn). Det er en hovedvekt av kvinner på vikarplasser, hvor omlag to av tre deltakere er kvinner, på praksisplass med fadderordning (57 prosent kvinner) og jobbklubb (53 prosent kvinner).

Tabell 6. Tiltaksdeltakere i april 1996 etter kjønn, undergrupper av tiltak og målgrupper. Absolutte tall og prosent.

Tiltaksgrupperinger	Totalt		Menn		Kvinner	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
1. Offentlige sysselsettingstiltak						
KAJA	873	97,5	492	96,3	381	99,2
Lærlinger i statlige etater	22	2,5	19	3,7	3	0,8
Sum offentlige sysselsettingstiltak	895	100	511	100	384	100
2. Lønnstilskudd						
Lønnstilskudd for ledige over 6 mnd	496	44,7	327	43,0	169	48,4
Lønnstilskudd for flyktninger	149	13,4	115	15,1	34	9,7
Lønnstilskudd for eldre	24	2,2	15	2,0	9	2,6
Lønnstilskudd for ungdom under 25	288	26,0	198	26,1	90	25,8
Lønnstilskudd for nykommere	152	13,7	105	13,8	47	13,5
Sum lønnstilskudd	1 109	100	760	100	349	100
3. AMO	3 168		1 678		1 490	
4. Praksisplass med fadderordning						
Praksisplass	1 009	40,6	327	30,6	682	48,1
Fadderordning	1 380	55,5	686	64,2	694	48,9
Fadderordning for flyktninger	99	3,9	56	5,2	43	3,0
Sum praksisplass m/fadderordning	2 488	100	1 069	100	1 419	100
5. Jobbklubb	754		355		399	
6. Vikarplasser						
Vikarplass i offentlig sektor	294	74,8	59	45,7	235	89,0
Vikarplass i privat sektor	97	24,7	70	54,3	27	10,2
Prosjektledervikariat	2	0,5	0	0	2	0,8
Sum vikarplasser	393	100	129	100	264	100
Totalt	8 807		4 502		4 305	

5.2.2. Kjennemerker for deltakere på ulike tiltak

I avsnitt 5.1 sammenliknet vi tiltaksgruppen under ett med de ledige i sammenlikningsgruppen ut i fra sentrale kjennemerker. De forskjellige tiltakene er innrettet for ulike målgrupper og har til dels forskjellig målsetting. Derfor er det naturlig at det er forskjeller i deltakernes kjennetegn mellom de ulike tiltakene.

Tabell 7 viser fordeling på viktige kjennemerker for deltakere på de ulike tiltakene, fordelt etter de seks hovedgruppene som vi har definert i avsnitt 3.2 (jf. også tabell 6). Tabell 7 bekrefter at det er en overvekt av kvinner i tiltakene praksisplass med fadderordning, jobbklubber og spesielt i vikarplasser. Disse tiltakene utgjør imidlertid under halvparten av deltakermassen. Derfor får vi for alle tiltak under ett en svak overvekt av menn.

Vi så i avsnitt 5.1 at deltakerne gjennomgående er yngre enn de ledige. Tabell 7 viser at gjennomsnittlig alder i offentlige sysselsettingstiltak er mer lik gjennomsnittlig alder i sammenlikningsgruppen. Gjennomsnittlig alder i sammenlikningsgruppen er 38 år, og blant deltakere på offentlige sysselsettingstiltak er den 39 år. For de andre tiltakene er gjennomsnittlig alder betydelig lavere (32-33 år) og for praksisplass med fadderordning er gjennomsnittsalderen 23 år. Det er små forskjeller i alder mellom kjønn. Gjennomsnittsalder for menn er noe høyere enn for kvinner i gruppen offentlige sysselsettingstiltak, mens gjennomsnittsalderen for kvinner er høyere enn for menn i vikarplasser.

Andelen gifte personer blant deltakerne på praksisplasser med fadderordning er vesentlig lavere enn i andre tiltak. Den lave andelen gifte i tiltaket praksisplasser med fadderordning må ses i sammenheng med den relativt unge deltakermassen. Praksisplasser med fadderordning er en relativt stor gruppe målt ved antall deltakere. Dette trekker andelen gifte ned når vi ser tiltakene under ett. Andel gifte i tiltakene offentlige sysselsettingstiltak og vikarplasser er omlag på samme nivå som vi fant for sammenlikningsgruppen i forrige avsnitt.

Vi fant også i forrige avsnitt at en forholdsvis større andel av de ledige hadde grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mens en større andel av deltakerne hadde 2-3 års videregående skole som høyeste utdanningsnivå. Når vi ser på fordelingen mellom tiltakene, viser resultatene i tabell 7 at deltakerne på offentlige sysselsettingstiltak har den svakeste utdanningsbakgrunnen. I dette tiltaket finner vi den største andelen med kun grunnskole som høyeste fullførte utdanning, og også den største andelen som har avsluttet videregående utdanning på laveste nivå. Nesten 60 prosent av deltakerne på offentlige sysselsettingstiltak har ikke utdanning utover videregående skole nivå 1. På den andre siden synes vikarplasser å rekruttere de best

utdannede tiltaksdeltakerne. Blant deltakere på vikarplasser har over 60 prosent fullført enten videregående skole nivå 2 eller høyere utdanning.

Fordelingen mellom de forskjellige tiltakene tyder på en sammenheng mellom alder og utdanning. Klarest kommer dette til uttrykk gjennom andelen med videregående utdanning nivå 2, hvor det er en negativ sammenheng mellom alder og andelen med fullført videregående skole. Det er klart lavest andel med fullført videregående utdanning blant deltakere på offentlige sysselsettingstiltak, mens den høyeste andelen er blant deltakere på praksisplass med fadderordning. På grunn av at deltakerne på praksisplass med fadderordning er relativt unge, er det forholdsvis få i denne gruppen som har rukket å gjennomføre høyere utdanning.

Det er også en klar sammenheng mellom andelen som har uoppgitt eller ingen (kjent) utdanning og andelen førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land. Det deltar svært få innvandrere i jobbklubber og vikarplasser, under 2 prosent av deltakerne på disse tiltakene er førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land. Det er også i disse tiltakene vi finner den laveste andelen med uoppgitt eller ingen utdanning.

Flest innvandrere finner vi på AMO, med en andel på 18 prosent. Men også lønnstilskudd, hvor flyktninger er en egen målgruppe, sysselsetter en relativt høy andel innvandrere. Deltakere på offentlige sysselsettingstiltak er i gjennomsnitt nærmest sammenlikningsgruppen når det gjelder innslag av innvandrere etter den definisjonen som er benyttet her.

Deltakere på vikarplasser har lengst yrkeserfaring, etter vår definisjon. I gjennomsnitt har personer på vikarplasser 4,3 års yrkeserfaring de siste ti årene, og dette tilsvarer den gjennomsnittlige yrkeserfaringen i sammenlikningsgruppen. Lavest yrkeserfaring har deltakere på praksisplasser med fadderordning, og dette er naturlig ettersom tiltaket i hovedsak retter seg mot ungdom og nykommere på arbeidsmarkedet.

Tabell 7 oppsummerer også meget grovt etterspørsels-situasjonen i deltakernes delarbeidsmarked, ved å vise fordelingen på gjennomsnittlig ledighetsrate i fylke og vakanserrate i yrke, fordelt på gjennomsnittsverdier for deltakerne på de forskjellige tiltakene. Det er svært lite variasjon i gjennomsnittlig ledighetsrate i fylke, med en meget svak tendens til at deltakerne i offentlige sysselsettingstiltak og AMO bor i fylker med noe høyere ledighet enn deltakerne på de andre tiltakene.

Når det gjelder vakanserrate etter yrke, skiller vikarplasser seg vesentlig fra de andre tiltakene. Deltakerne på vikarplasser har en yrkesbakgrunn hvor vakanseraten i gjennomsnitt er omlag det dobbelte som for deltakerne på de andre tiltakene. Dette skyldes i stor grad at mange av deltakerne på vikarplasser har yrkesbakgrunn fra

pleie- og omsorgsyrker, hvor vakanseraten er meget høy. I gjennomsnitt har 4 prosent av den samlede tiltaksgruppen bakgrunn fra pleie- og omsorgsyrkene, men blant deltakerne på vikarplasser har 23 prosent oppgitt en slik yrkeserfaring. Innenfor pleie- og omsorgsyrkene er vakanseraten, definert som antall registrerte ledige stillinger i yrke i forhold til antall sysselsatte i yrke, beregnet til 0,65. Til sammenlikning er vakanseraten innenfor industri, som er den mest vanlige yrkesbakgrunnen blant deltakerne på de andre tiltakene, beregnet til 0,08. Deltakerne på vikarplasser ser altså ut til å ha et mer gunstig delarbeidsmarked å søke i enn deltakerne på de andre tiltakene.

Tre variable i tabell 7 oppsummerer ledighetshistorien for deltakerne i 12-månedersperioden før de begynte på tiltaket som de var i ved uttakstidspunktet. Disse tre variablene måler gjennomsnittlig antall måneder som registrert helt ledig, gjennomsnittlig antall måneder som registrert delvis sysselsatt arbeidssøker (dvs. delvis ledig) og til slutt gjennomsnittlig antall måneder som deltaker på ordinære arbeidsmarkedstiltak. For deltakerne varierer gjennomsnittlig erfaring mye på tvers av tiltak. Mellom menn og kvinner er det bare mindre forskjeller, og dette vises derfor ikke i tabellen.

Deltakere på offentlige sysselsettingstiltak har gjennomgående de lengste periodene som ledig før de begynte på tiltaket. Dette er naturlig, ettersom offentlige sysselsettingstiltak er et «sistehåndstiltak» som i hovedsak er rettet mot langtidsledige. Deltakere på praksisplass med fadderordning har de korteste ledighetsperiodene bak seg før de begynte på tiltaket, og dette må ses i sammenheng med den såkalte

«ungdomsgarantien» som sikrer at ungdom uten tilbud om jobb eller utdanningsplass skal gis tilbud om et arbeidsmarkedstiltak.

Når det gjelder erfaring med delvis ledighet, er det deltakere på vikarplasser som i størst grad har erfart dette. Dette kan delvis forklares med tiltakets sammensetning. Deltakerne på vikarplasser består i stor grad av voksne kvinner med videregående skole som høyeste fullførte utdanning og med erfaring fra pleie- og omsorgsyrker. Dette er en beskrivelse av kjennetegn som er overrepresentert blant de delvis ledige i forhold til helt ledige (Berg mfl. 1994).

Deltakere på lønnstilskudd har mest erfaring med tidligere deltakelse på tiltak, og har i 12-månedersperioden før de begynte på lønnstilskudd til sammen vært 2,9 måneder på andre tiltak. Dette kan ha sammenheng med praktisering av arbeidsmarkedstiltakene, ved at lønnstilskudd i en del sammenhenger kommer som siste ledd i en kjeding av flere tiltak for en person hvor arbeidskontoret finner at slik tiltakskjeding er hensiktsmessig.

Til slutt viser tabell 7 gjennomsnittlig varighet i det tiltaket deltakerne var i ved uttakstidspunktet. Det er denne tiltaksdeltakelsen vi skal forsøke å finne eventuelle effekter av i analysene i kapittel 6. Deltakere på offentlige sysselsettingstiltak har gjennomgående de lengste periodene, med 7,5 måneders varighet i gjennomsnitt. Jobbklubber er av kortest varighet, og deltakerne har i gjennomsnitt vært på dette tiltaket i 1,9 måneder.

Tabell 7. Tiltaksdeltakere i april 1996 etter tiltakstype, ulike demografiske kjennetegn og arbeidsmarkedsbakgrunn

Individuelle kjennetegn	Off.syss-tiltak	Lønnstilskudd	AMO	Praksispl. fadderord.	Jobb-klubber	Vikar-plasser	Alle tiltak
Totalt	895	1 109	3 168	2 488	754	393	8 807
Andel kvinner	42,9	31,5	47,0	57,0	52,9	67,2	48,9
Gj.snittlig alder totalt							
menn	40	32	33	23	33	30	31
kvinner	38	32	33	23	33	35	30
Totalt	39	32	33	23	33	33	31
Andel gifte	36,7	29,0	31,2	9,5	27,7	36,6	25,3
Andel innvandrere ¹	10,4	15,9	18,2	11,8	1,7	1,5	13,2
Yrkeshemmet tidligere	0,6	0,2	0,4	0,3	0,5	0,8	0,4
Utdanning (prosent)							
Uoppgitt/Ingen	3,6	10,5	9,1	7,2	2,1	1,8	7,2
Grunnskole	18,8	10,4	12,9	16,6	12,3	8,7	14,0
Vgl	39,4	24,1	30,7	24,8	29,8	29,3	28,9
Vgll	29,3	42,7	35,9	47,2	42,0	44,5	40,2
Univ./Høgskole	8,9	12,4	11,4	4,2	13,7	15,8	9,7
Totalt	100	100,1	100	100	99,9	100	100
Yrkeseerfaring (år) ²	4,0	3,2	3,4	0,9	3,9	4,3	2,8
Arbeidsmarked							
Ledighetsprosent i fylke	3,8	3,7	3,8	3,7	3,7	3,7	3,7
Vakanserate i yrke	0,13	0,13	0,14	0,15	0,14	0,24	0,15
Ledighetshistorie ³							
Erfart ledighet	6,1	3,3	4,2	2,5	4,8	3,0	3,8
Erfart delvis ledighet	1,4	1,1	1,0	0,4	1,2	2,5	1,0
Erfart tiltak	2,5	2,9	1,8	1,4	1,3	1,8	1,8
Tiltaksvarighet ⁴	7,5	3,9	4,3	5,2	1,9	5,4	4,7

¹ Førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land. ² Antall års arbeidserfaring i løpet av de siste 10 årene (1986-1995). ³ Antall måneder registrert som helt eller delvis ledig eller på ordinære tiltak, i 12 måneders-perioden før start på tiltaket personen var i ved uttakstidspunktet (utgangen av april 1996). ⁴ Antall måneder registrert på tiltaket personen var i ved uttakstidspunktet.

5.3. Arbeidsmarkedsstatus i november 1996

I dette avsnittet beskrives arbeidsmarkedstilpasningen på evalueringstidspunktet. På tidspunktet da den forrige undersøkelsen ble gjennomført (rapport 97/15) var eventuell overgang til utdanning umulig å dokumentere på grunn av lang produksjonstid av utdanningsregisteret. Når denne informasjonen nå er tilgjengelig blir valg av tilpasning på arbeidsmarkedet gjennomført i to trinn. I trinn 1 foretas valg av arbeidsmarkedstilpasning uten bruk av utdanningsregisteret og dette er utgangspunktet før vi legger til informasjon fra utdanningsregisteret og velger endelig arbeidsmarkedstilpasning i trinn 2.

5.3.1. Trinn 1 - Valg av arbeidsmarkedsstatus uten bruk av utdanningsregisteret

Første trinn i valg av tilpasning baseres på uttak fra Arbeidstakerregisteret per 14. november 1996. Dersom tiltaksdeltakere eller ledige er registrert som arbeidstakere i dette registeret, kontrolleres informasjonen

mot Sofa-søker-registeret for å se om personene samtidig er registrert på tiltak eller registrert ledig. Denne kontrollen (konsistensbehandlingen) er nøye beskrevet i rapport 97/15, men vi vil her gjenta hovedpoengene.

Regel dersom en person er registrert i Arbeidstakerregisteret og i Sofa-søker-registeret som ledig:

- Dersom arbeidstakerforholdet starter etter ledighetsforholdet velges status "arbeidstaker" (jobb)
- Dersom arbeidstakerforholdet starter før ledighetsforholdet velges status "ledig" (ikke-jobb)

Regel dersom en person er registrert i Arbeidstakerregisteret og i Sofa-søker-registeret på tiltak:

- Dersom arbeidstakerforholdet starter etter ledighetsforholdet velges status "arbeidstaker" (jobb)
- Dersom arbeidstakerforholdet starter før ledighetsforholdet velges status "tiltak" (ikke-jobb)

Her må vi legge til at for enkelte tiltak gjelder særskilte regler. Personer som gjennom tiltaket er sysselsatt og

mottar lønn meldes inn i begge registerne. Dette gjelder personer som er på tiltakene *offentlige sysselsettningstiltak, lønnstilskudd og vikarplasser*. I de tilfeller personer som er registrert på slike tiltak samtidig med registrering i Arbeidstakerregisteret velges status "tiltak" (ikke-jobb).

Konsistensbehandlingen er gjennomgått mer i detalj i rapport 97/15.

Etter denne konsistensbehandlingen får vi resultatene illustrert i tabell 8. Her definerer vi status «Jobb» dersom personen er registrert kun som arbeidstaker, eller om vi velger å tro på arbeidstakerforholdet når personen samtidig er registrert i Sofa-søker-registeret som beskrevet ovenfor. Status «Ikke-jobb» defineres dersom personen ikke er registrert arbeidstaker eller om vi velger å tro på ledighetsforholdet når person er registrert både med et arbeidsforhold og et ledighetsforhold som beskrevet ovenfor.

Tabell 8. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status i november 1996 og etter status i registerne i november 1996. Absolutte tall

Status i registerne 14.11.96	I alt	Status etter konsistensbehandling	
		Jobb	Ikke-jobb
I alt	88974	24612	64362
Registrert arbeidstaker	33611	24612	8999
Av dette			
Registrert ledig (arbeidstaker/ledig)	5455	723	4732
Registrert tiltak (arbeidstaker/tiltak)	4443	176	4267
Kun registrert arbeidstaker	23713	23713	0
Ikke registrert arbeidstaker	55363	0	55363

Tabell 8 viser fordelingen av personer som ble klassifisert som i jobb eller ikke-jobb etter konsistensbehandlingen. Av hele utvalget er 24 612 (28 prosent) i jobb på evalueringstidspunktet. Av 5 455 personer som var registrert med kombinasjonen arbeidstaker/ledig i november 1996, ble 723 (13 prosent) klassifisert som arbeidstaker (jobb) etter konsistensbehandlingen, dvs. at arbeidstakerforholdet startet etter ledighetsforholdet. Resten fikk en ny status som ledig (ikke-jobb) i november 1996.

Det var videre 176 personer, eller omlag 4 prosent av arbeidstaker/tiltaks-gruppen i november, som bevarte statusen arbeidstaker (jobb). Resultatet skyldes trolig

at mange er lovlig innmeldt i arbeidstakerregisteret og at de i realiteten går på tiltak. Disse utgjorde ca. 66 prosent av massen som var registrerte arbeidstakere og registrert på tiltak samtidig.

Etter konsistensbehandlingen i første trinn har vi gruppet populasjonen inn i en finere inndeling av arbeidsmarkedstatus på evalueringstidspunktet. Disse er jobb, helt ledig, tiltak og annet. Jobb er i dette tilfellet lønns-takerforhold. Tiltak omfatter alle slags tiltak, også attføringstiltak. Kategorien annet kan være utdanning, ulike trygdeforhold, hjemmевærende, militære o.a. Tabell 9 viser resultatene etter statusgrupperingen.

Tabell 9. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status i november 1996. Absolutte tall og prosent

Status nov. 1996	Totalt		Deltakere		Ledige	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
I alt	88 974	100	8 807	100	80 167	100
Jobb	24 612	28	3 607	41	21 005	26
Ledig	29 217	33	1 459	17	27 758	35
Tiltak	10 349	11	1 186	13	9 163	11
Annet	24 796	28	2 555	29	22 241	28

Andelen i jobb er betraktelig høyere for tiltaksgruppen i forhold til sammenligningsgruppen (41 prosent for tiltaksgruppen og 26 prosent for sammenligningsgruppen). Dette resultatet kan til dels ha sammenheng med alder og utdanning. En større andel av tiltaksdeltakerne har utdanning på minst videregående skole nivå 2, i forhold til sammenligningsgruppen. I tillegg er gjennomsnittsalderen lavere i tiltaksgruppen (jf. avsnitt 5.1). Slike individuelle «egenskaper» ved personen påvirker jobbsannsynligheten. I neste kapittel gjennomføres en analyse hvor vi kontrollerer for slike forhold.

Ser vi på fordelingen av utvalget når det gjelder ledighet i november 1996, viser resultatene at en høyere andel av de som var ledige på uttakstidspunktet (april 1996) også var ledig i november 1996 (35 prosent) sammenlignet med tiltaksgruppen (17 prosent). Andelen i restgruppen «annet» og i statusen tiltak er noenlunde lik for tiltaksgruppen og sammenligningsgruppen.

5.3.2. Trinn 2 - Valg av tilpasning etter oppdatering med utdanningsinformasjon

Med det valget av arbeidsmarkedsstatus gjort i trinn 1 som utgangspunktet, henter vi informasjon fra utdanningsregisteret om igangværende utdanning per 1.10.1996. Dersom en person er registrert i utdanningsregisteret med igangværende utdanning velges

status "i utdanning" hvis og bare hvis denne personen ikke er registrert i Sofa-søker- eller i Arbeidstakerregisteret. Begrunnelsen for dette ligger i en vurdering av kvaliteten til de forskjellige registrene. Vi anser Sofa-søker-registeret og Arbeidstakerregisteret som mer pålitelig enn utdanningsregisteret. Denne utvelgingsprosedyren innebærer at det bare er andelen personer med status "annet" som blir endret fra tabell 9 når vi innfører en femte status "utdanning" i tabell 10. Prosedyre for valg av status er beskrevet i boks 2.

Statusinndeling etter trinn 2 ligger til grunn for den multinomiske analysen i kapittel 6.

I tabell 10 vises overgang til de fem tilstandene "jobb", "utdanning", "ledig", "tiltak" og "annet". Tabellen viser at det ikke er skjedd endringer i overgang til "jobb", "ledig" eller "tiltak" fra første trinn (konsistensbehandling uten bruk av utdanningsregisteret). Ved å innføre "utdanning" som ny arbeidsmarkedsstatus på evalueringstidspunktet, får 3 679 personer dette som status. Dette utgjør 4,1 prosent av utvalget. Vi ser at andelen i "utdanning" er klart høyere for tiltaksdeltakere, generelt enn for sammenligningsgruppen. Om lag 7 prosent av tiltaksgruppen er i utdanning på evalueringstidspunktet mot i underkant av 4 prosent i sammenligningsgruppen.

Tabell 10. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996 etter konsistensbehandlet status (inklusive utdanning) i november 1996. Absolutte tall og prosent

Status nov. 1996	Totalt		Deltakere		Ledige	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Totalt	88 974	100,0	8 807	100	80 167	100
Jobb	24 612	27,7	3 607	41,0	21 005	26,2
Utdanning	3 679	4,1	603	6,9	3 076	3,8
Ledig	29 217	32,8	1 459	16,6	27 758	34,6
Tiltak	10 349	11,6	1 186	13,5	9 163	11,4
Annet	21 117	23,7	1 952	22,2	19 165	23,9

Boks 2: Prosedyre for valg av arbeidsmarkedsstatus november 1996

1. Hvis en person er registrert kun som ledig i Sofa-søker-registeret velges status "ledig"; ellers
2. hvis en person er registrert kun som deltaker på tiltak i Sofa-søker-registeret velges status "tiltak"; ellers
3. hvis en person er registrert kun som lønnstaker i Arbeidstakerregisteret velges status "jobb"; ellers
4. hvis en person er registrert både i Arbeidstakerregisteret og som ledig i Sofa-søker-registeret velges status "jobb" dersom registreringsdato i Arbeidstakerregisteret faller senere enn i Sofa-søker-registeret, ellers velges status "ledig"; ellers
5. hvis en person er registrert både i Arbeidstakerregisteret og på tiltak i Sofa-søker-registeret velges status "jobb" dersom registreringsdato i Arbeidstakerregisteret faller senere enn i Sofa-søker-registeret, ellers velges status "tiltak"; ellers
6. hvis en person er registrert kun i utdanningsregisteret med pågående utdanning velges status "utdanning"; ellers
7. hvis en person ikke er registrert i hverken Arbeidstakerregisteret, Sofa-søker-registeret eller i Utdanningsregisteret velges status "annet"

Tabell 11 viser hvordan personene fordeler seg på de fem ulike tilstandene på evalueringstidspunktet. Til forskjell fra tabell 10 er deltakere fordelt på ulike tiltaksgrupperinger. Det er ingen endringer i fordelingen av personer på status jobb, tiltak eller ledighet fra første til andre trinn. Tar vi for oss andelen personer i jobb på evalueringstidspunktet, er det imidlertid store forskjeller tiltakene imellom. Deltakere på *vikarplasser* og *lønnstilskudd* skiller seg ut ved at over 60 prosent av deltakerne er i jobb. Andelen i jobb på evalueringstidspunktet er minst i *Offentlige sysselsettingstiltak* med 30 prosent. I sammenlikningsgruppen (helt ledige på uttakstidspunktet) har 26,2 prosent jobb på evalueringstidspunktet.

Sammenlignet med trinn 1 er det innført en ny status, nemlig utdanning. Personer i utdanning etter andre trinn er hentet fra status "annet" fra første trinn. Omlag 4 prosent av utvalget er i utdanning på evalueringstidspunktet. Det er relativt få personer som går til utdanning etter tiltak eller ledighet. Fra sammenlikningsgruppen finner vi at 3,8 prosent er i utdanning på evalueringstidspunktet. Av tiltakene legger vi spesielt merke til at *praksisplasser* kommer ut med over 15 prosent av deltakerne i utdanning et 1/2 år etter avsluttet tiltak (evalueringstidspunktet). Deretter følger *Amo-kurs* og *Vikarplasser* med i overkant av 4 prosent av deltakerne i utdanning. De andre tiltakene gir andeler under 3 prosent i utdanning på evalueringstidspunktet. Også her er *Offentlige sysselsettingstiltak* det tiltaket som i minst grad gir overgang til utdanning et halvt år etter avsluttet tiltak med kun 2,1 prosent av massen i utdanning. Boks 2. Prosedyre for valg av status basert på 3 ulike registre.

Omlag 12 prosent av utvalget er registrert på tiltak ved evalueringstidspunktet. Tiltakene som i størst grad ga overgang til jobb gir i minst grad overgang til tiltak.

Lønnstilskudd og *Vikarplasser* har den laveste prosentandelen for overgang til tiltak med noe over 6 prosent av deltakerne. For de andre tiltakene er det relativt små forskjeller fra sammenlikningsgruppen der 11,4 prosent er på tiltak ved evalueringstidspunktet.

Status "annet" inkluderer personer som har trukket seg ut av arbeidsstyrken ved for eksempel ulønnet hjemmearbeid, militære, ulike trygdeforhold. Status "annet" kan også inkludere personer som faktisk ønsker og søker arbeid men som ikke registrerer seg på arbeidskontorene. Tabell 11 viser at i underkant av 24 prosent av utvalget er i "annet" på evalueringstidspunktet. Prosentandelen i *Vikarplasser* som skiller seg ut med bare 14,3 prosent med overgang til "annet". Det er for de andre tiltakene små forskjeller i forhold til sammenlikningsgruppen der 23,9 prosent er i "annet" på evalueringstidspunktet.

I underkant av 33 prosent av utvalget er ledige på evalueringstidspunktet. Andelen registrert ledig på evalueringstidspunktet er generelt lavere blant deltakere på tiltak enn hos sammenlikningsgruppen. Unntaket er *Offentlige sysselsettingstiltak* der andelen er nesten like høy som blant sammenlikningsgruppen. Andelen i status "ledig" er i underkant av 35 prosent i sammenlikningsgruppen.

Tabell 11 viser at det for mange av utfallsvariablene er store forskjeller mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen i tillegg til store forskjeller mellom de enkelte tiltakene. I utgangspunktet kan disse forskjellene spores tilbake til forskjeller i andre bakgrunnsvariabler enn det å gå på tiltak eller ikke. I kapittel 6 analyseres dette nærmere i det vi estimerer modeller der vi kontrollerer for forskjeller i slike bakgrunnsvariabler.

Tabell 11. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Status på evalueringstidspunktet. Prosent

Status nov. 1996	I alt	Off. Syss-tiltak	Lønnstilskudd	Praksisplasser	Amo-kurs	Jobbklubber	Vikarplasser	Ikke-tiltak
I alt (N)	88974	895	1109	2488	3168	754	393	80167
Jobb	27,7	30,1	60,6	34,1	39,0	44,4	62,9	26,2
Utdanning	4,1	2,1	2,4	15,6	4,2	2,7	4,1	3,8
Tiltak	11,7	13,5	6,3	13,1	17,2	12,9	6,6	11,4
Annet	23,7	22,0	20,4	26,2	21,2	20,2	14,3	23,9
Ledig	32,8	32,3	10,3	11,0	18,4	19,9	12,2	34,6

5.4 Oppsummering av beskrivende statistikk :

I dette avsnittet gis en kort oppsummering av forskjeller i kjennemerker mellom tiltaksdeltakere og sammenlikningsgruppen. Generelt er det til dels store forskjeller i den demografiske sammensetning mellom ledige og deltakere, samt også mellom deltakere på de enkelte tiltak. I tillegg til forskjeller i kjennemerker repeterer vi også overgang til de ulike status på evalueringstidspunktet, ett halvt år etter tiltakene ble avsluttet.

- **Alder:** Tiltaksdeltakerne er i gjennomsnitt yngre enn personer i sammenlikningsgruppen. Tiltaksdeltakernes gjennomsnittsalder er 31 år mot 38 år i sammenlikningsgruppen.
- **Kjønn:** Tiltaksgruppen er relativt jevnt fordelt etter kjønn. I sammenlikningsgruppen er det en viss overvekt av menn gitt ved forholdet 55 prosent menn og 45 prosent kvinner. Andelen kvinner er størst blant deltakere på *Vikarplasser* med hele 67 prosent, og den er minst blant deltakere på *Lønnstilskudd* med omlag 32 prosent.
- **Gifte:** Andelen gifte personer i utvalget henger nøye sammen med alderssammensetningen i tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen. Det er derfor vesentlig flere gifte personer i sammenlikningsgruppen enn i tiltaksgruppen
- **Innvandrere:** Andelen innvandrere er noe høyere i tiltaksgruppen enn i sammenlikningsgruppen. For utvalget som helhet er hver tiende person førstege-nerasjons innvandrere fra et ikke-vestlige land.
- **Utdanning:** Det gjennomsnittlige utdanningsnivået i tiltaksgruppen må sies å være større enn i sammenlikningsgruppen. Dette er basert på at sammenlikningsgruppen har relativt flest personer med grunnskole og videregående skole 1-2 år som høyeste fullførte utdanning. Tiltaksgruppen har relativt flest personer med fullført utdanning ut over 1-2 år videregående skole.
- **Yrkeserfaring:** Sammenlikningsgruppen har i gjennomsnitt mer yrkeserfaring enn tiltaksgruppen. Forklaringen ligger i alderssammensetningen i utvalget og det faktum at de eldste har hatt størst mulighet til å skaffe seg yrkeserfaring i løpet av de 10 siste årene.
- **Status:** Tiltaksgruppen har i større grad overgang til jobb kontra ikke-jobb enn sammenlikningsgruppen. På evalueringstidspunktet var 41 prosent av deltakere og 26 prosent av sammenlikningsgruppen i jobb. Relativt flere av personene i tiltaksgruppen får overgang til utdanning enn i sammenlikningsgruppen. Hvorvidt dette skyldes forskjeller i sammensetningen i de to gruppene eller er en direkte konsekvens av arbeidsmarkedstiltakene, skal vi analysere nærmere i kapittel 6.

6. Analyse

I dette kapitlet skal vi undersøke hvordan eventuell deltakelse på tiltak påvirker muligheten for overganger til ulike arbeidsmarkedsstatuser. Det er spesielt interessant å se om sannsynligheten for overgang til jobb og utdanning er forskjellig for tiltaksdeltakere og helt ledige.

Vi tar utgangspunkt i enkelte modeller publisert i rapport 97/15 der sysselsatt er eneste suksesskriterium av to utfall "jobb" og "ikke-jobb". Vi presenterer nå resultater basert på tilsvarende forklaringsvariable, men vi utvider analysen til også å inneholde utfallene "jobb", "utdanning", "tiltak", "annet" og "ledig".

Når det gjelder fordeling av utvalget på de forskjellige bakgrunnsvariablene som benyttes i modellberegningene viser vi til kapittel 5. Vi gjentar at utvalget er skjevfordelt i den forstand at antall personer i sammenlikningsgruppen er omtrent 10 ganger større enn antallet i tiltaksgruppen. I utvalget finner vi 8807 deltakere og 80 167 ledige. Et skjevfordelt utvalg er ikke nødvendigvis problematisk for konsistensen til koeffisientestimatorene. Det som kan være et problem er at variansen blir stor slik at vi får ikke-signifikante estimatører. I denne analysen vil dette ikke være noe stort problem på grunn av den totale størrelsen på utvalget.

For å analysere avhengighetsforholdet mellom begivenhetene i november og forskjellige forklaringsvariable bruker vi regresjonsanalyse. I modellene skiller vi mellom flere tilstander (utfall) og benytter multinomisk logistisk regresjon som analyseverktøy. I vedlegg B1 gjengir vi modell og metode som ligger til grunn for estimater og prediksjon av utfalls sannsynligheter.

Regresjonsanalyse er en analysemetode som måler en variabels samvariasjon med responsvariabelen samtidig som verdien på eventuelle andre bakgrunnsvariable holdes konstant. Dermed får vi kontrollert for den statistiske samvariasjonen med andre variable i modellen. I vanlig regresjonsanalyse (minste kvadraters metode) gir koeffisientestimatorene et mål på tilhørende variabels marginale og kontrollerte effekt på den avhengige variabelen. I logistisk regresjon er koeffisientestimatorene

rene noe vanskeligere å tolke, noe vi kommer nærmere inn på innledningsvis i kapittel 6.1.

I avsnitt 6.1 ser vi på alle ordinære tiltak under ett. I avsnitt 6.2 foretas en inndeling av tiltakene i seks hovedgrupper.

6.1. Modell med enkel tiltaksspesifisering

I dette avsnittet ser vi på en modell der deltakelse på tiltak representeres ved en dummy-variabel i tillegg til andre forklaringsvariable. Dette innebærer at vi analyserer hvilken effekt alle tiltak sett under ett, har på overgang til "jobb", "utdanning", "tiltak", "annet" og "ledig", kontrollert for utvalgte kjennetegn. Denne første multinomiske analysen er basert på modell 1, enkel tiltaksspesifisering.

I rapport 97/15 presenterte vi jobbsannsynligheter basert på modeller med kun to utfall ("jobb" eller "ikke-jobb"). Som nevnt benytter vi i denne rapporten det samme datamaterialet, men skiller mellom flere utfall på evalueringstidspunktet. Denne utvidelsen setter oss i stand til å beregne ulike tilstandssannsynligheter i tillegg til jobbsannsynlighet. Det er særlig utfallet "ikke-jobb" som nyanseres ved at vi i stedet velger en av tilstandene "utdanning", "tiltak", "ledig" eller "annet". Når vi beregner jobbsannsynlighet inngår også estimater for de andre tilstandene i selve beregningen. Dette kan føre til at beregnet jobbsannsynlighet i denne undersøkelsen fraviker noe fra undersøkelsen i rapport 97/15 med bare to tilstander. Se vedlegg B1 for mer beskrivelse av beregning av tilstandssannsynligheter. Utvidelsen består i at vi splitter opp utfallet "ikke-jobb" i "utdanning", "tiltak", "ledig" eller "annet". I beregningen av de forskjellige tilstandssannsynlighetene, gjengitt i vedlegg B, inngår estimater for hvert enkelt utfall. Dette innebærer at beregningene av "jobbsannsynligheter" i denne undersøkelsen kan avvike noe fra tilsvarende tall i rapport 97/15.

Koeffisientene fra regresjonsanalysen er gjengitt i vedlegg A1. Koeffisientene fra regresjonsanalysen viser tilhørende variabels marginale effekt på logaritmen til forholdet mellom sannsynligheten for de enkelte utfallene relativt til sannsynligheten for utfallet "ledig".

Koeffisientene kalles ofte log-odds koeffisienter. Sannsynlighetsforholdet mellom to utfall kalles *oddsen*.¹ Med utgangspunkt i log-odds koeffisientene kan vi beregne tilstandssannsynligheter, her jobbsannsynligheter, utdanningssannsynligheter osv. Når vi skal beregne jobbsannsynligheten må vi sette verdier på de forskjellige bakgrunnsvariablene. Vi har valgt ut en referanseperson² som for hver variabel får tilordnet den mest hyppige verdi.

Beregnete sannsynligheter for fem alternative utfall

I tabell 12 viser vi beregnede sannsynligheter for de ulike utfallene, og forskjeller i disse. Vi har tatt utgangspunkt i referansepersonen definert i fotnote 2. Videre har vi beregnet utfallssannsynligheter for personer som for ett og ett kjennetegn avviker fra referansepersonen. Forskjell i sannsynligheter mellom referansepersonen og den aktuelle gruppen er satt i parentes.

For referansepersonen er den beregnede jobbsannsynligheten 27,6 prosent, utdanningssannsynligheten er 2,2 prosent, sannsynligheten for overgang til tiltak er 8,6 prosent, sannsynligheten overgang til ledig 35,9 prosent og til sist sannsynligheten for overgang til annet 25,7 prosent.

Arbeidsledige kvinner har, alt annet likt, 0,5 prosentpoeng høyere jobbsannsynlighet enn arbeidsledige menn. Kvinner har også 0,7 prosentpoeng høyere sannsynlighet for overgang til tiltak og 2,4 prosentpoeng større sannsynlighet for å gå ut av arbeidsstyrken, her representert ved utfallet "annet". Menn har på sin side 0,2 prosentpoeng større utdanningssannsynlighet og 0,35 prosentpoeng større sannsynlighet for å bli ledig.

Jobbsannsynligheten ser ut til øke med alder fram til 20-24 år for deretter å avta. En arbeidsledig mann i alderen 20-24 år har 14,7 prosentpoeng større jobbsannsynlighet enn samme person i alderen 30-49 år. For menn i alderen fom. 60 år er jobbsannsynligheten hele 20,4 prosentpoeng lavere enn referansepersonen. Utdanningssannsynligheten faller naturlig nok med alder. Arbeidsledige menn under 20 år har størst sannsynlighet for overgang til utdanning med 16,2 prosent, og dette er nesten 14 prosentpoeng mer enn en arbeidsledig mann i alderen 30-49 år. Sannsynligheten for å gå over til tiltak er relativt jevnt fordelt over de

ulike aldersgruppene. Unntaket er personer fom. 60 år som i liten grad starter på arbeidsmarkedstiltak.

Gifte personer har større jobbsannsynlighet og lavere utdanningssannsynlighet enn ugifte personer. En gift mann som også er arbeidsledig har 32,3 prosent jobbsannsynlighet. Dette utgjør en forskjell på 4,7 prosentpoeng sammenlignet med ugifte menn. Videre har vi at det er 1,6 prosent sannsynlighet for at en gift mann går over i utdanning, noe som er 0,07 prosentpoeng mindre enn for ugifte.

Utdanning slår positivt ut på jobbsannsynligheten. En person med universitet/høyskole utdanning har 30,8 prosent jobbsannsynlighet og dette er 3,2 prosentpoeng mer enn referansepersonen. En person med bare ungdomskole-utdanning har 6,4 prosentpoeng mindre jobbsannsynlighet enn referansen. De som har fullført universitet/høyskole utdanning har også omlag dobbelt så stor sannsynlighet for å ta mer utdanning enn referansepersonen.

Innvandrere har mindre sannsynlighet for overgang til både jobb og utdanning. En førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land har 4 prosentpoeng mindre jobbsannsynlighet og 0,3 prosentpoeng mindre utdanningssannsynlighet enn en ikke-innvandrere.

De som har deltatt på tiltak i april 1996 har klart større jobbsannsynlighet enn personer som har vært ledige på samme tidspunkt. Tiltaksdeltakerne har 13,4 prosentpoeng større jobbsannsynlighet enn sammenlikningsgruppen. Her skiller vi ikke mellom tiltakene. Vi finner ingen nevneverdige forskjeller i utdanningssannsynlighet mellom en tiltaksdeltaker og sammenlikningsgruppe (for referansepersonen). Begge har 2,2 prosent utdanningssannsynlighet.

Sannsynligheten for overgang til utdanning er meget små for både tiltaksdeltakere generelt og sammenlikningsgruppen. Dette har nær sammenheng med de valg av kjennetegn vi har gjort for referansepersonen. Vi har som før nevnt tatt utgangspunkt i en referanseperson i alderen 30-49 år. Vi har allerede sett at arbeidsledige personer i denne aldersgruppen har lav utdanningssannsynlighet i forhold til yngre grupper. Trolig er dette hovedårsaken til at sannsynligheten for overgang til utdanning som finner i tabell 12, er så små. Vi kommer tilbake til dette momentet i 6.2.

¹ Odds for å få en sekser i et terningkast er lik 0,2. Dette er lik forholdet mellom sannsynligheten for å få en sekser (1/6) og sannsynligheten for å få noe annet enn en sekser (5/6).

² Referanseperson er registrert helt ledig i april 1996, ugift mann i alderen 30-49 år med videregående skole nivå II (11-12 år) som høyeste fullførte utdanning. Referansepersonen er ikke innvandrere, har 4 års yrkeserfaring fra industri, 5 måneders ledighetserfaring, 1 måned tiltakerfaring og 1 måned erfaring som delvis sysselsatt arbeidssøker. Referansepersonen har ikke tidligere vært yrkeshemmet eller på et attføringstiltak, og er bosatt i Oslo.

Tabell 12. Beregnede tilstandssannsynligheter etter modell 1¹

	Jobb	Utdanning	Tiltak	Ledig	Annet
Referanseperson	0,276	0,022	0,086	0,359	0,257
<i>Som referansepersonen</i>					
<i>unntatt:</i>					
Kvinne	0,281 ^s (0,005)	0,021 (-0,002)	0,094 ^s (0,007)	0,324 (-0,035)	0,281 ^s (0,024)
< 20 år	0,313 ^s (0,037)	0,162 ^s (0,139)	0,108 ^s (0,022)	0,186 (-0,173)	0,230 ^s (-0,026)
20-24 år	0,423 ^s (0,147)	0,068 ^s (0,045)	0,084 ^s (-0,002)	0,206 (-0,153)	0,219 ^s (-0,038)
25-29 år	0,358 ^s (0,082)	0,032 ^s (0,010)	0,081 ^s (-0,006)	0,287 (-0,072)	0,242 ^s (-0,015)
50-59 år	0,196 ^s (-0,079)	0,008 ^s (-0,014)	0,077 ^s (-0,009)	0,467 (0,109)	0,251 ^s (-0,006)
60 år og over	0,072 ^s (-0,204)	0,001 ^s (-0,022)	0,017 ^s (-0,069)	0,664 (0,306)	0,246 ^s (-0,011)
Gift	0,323 ^s (0,047)	0,016 ^s (-0,007)	0,092 ^s (0,006)	0,314 (-0,044)	0,255 ^s (-0,002)
Ungdomskole	0,211 ^s (-0,064)	0,013 ^s (-0,009)	0,079 ^s (-0,008)	0,423 (0,064)	0,274 ^s (0,017)
Videreg. skole I	0,225 ^s (-0,051)	0,012 ^s (-0,011)	0,095 (0,009)	0,404 (0,045)	0,265 ^s (0,008)
Universitet/Høyskole	0,308 ^s (0,032)	0,043 ^s (0,020)	0,074 ^s (-0,012)	0,349 (-0,010)	0,226 ^s (-0,030)
Ingen/Uoppgitt utd.	0,218 ^s (-0,058)	0,011 ^s (-0,012)	0,089 (0,003)	0,374 (0,015)	0,308 ^s (0,051)
Innvandrer	0,236 ^s (-0,040)	0,020 ^s (-0,003)	0,128 ^s (0,041)	0,428 (0,070)	0,188 ^s (-0,068)
Tidligere yrkeshemmet	0,208 (-0,068)	0,019 (-0,004)	0,118 (0,032)	0,403 (0,044)	0,253 (-0,004)
Tiltaksdeltaker	0,410 ^s (0,134)	0,022 ^s (-0,001)	0,089 ^s (0,003)	0,227 (-0,132)	0,253 ^s (-0,003)

¹ Koeffisientene som viser signifikante sammenhenger mellom aktuelle variabel og logaritmen til sannsynlighetsforholdet (oddsen) jobb/ledig, utdanning/ledig, tiltak/ledig eller annet/ledig er markert med toppskrift S i tabellen.

6.2. Modell med spesifikk tiltaksspesifisering

Så langt i dette kapitlet har vi sett at tiltaksdeltakerne under ett har høyere jobbsannsynlighet enn sammenlikningsgruppen, mens sannsynligheten for overgang til utdanning er tilnærmet lik for de to gruppene. I dette avsnittet skal vi se nærmere på effekter de ulike tiltakene, inndelt i 6 hovedgrupper, har på overgangen til "jobb", "utdanning", "tiltak", "annet" og ledig".

Modell 2 er en utvidelse av modell 1 ved at vi nå innde-ler tiltakene i 6 hovedgrupper. De 6 hovedgruppene av tiltak er *offentlige sysselsettingstiltak, lønnstilskudd, praksisplasser med fadderordning, AMO-tiltak, jobbklubber og vikarplasser*. Det vil si at vi ser nærmere effekten av de enkelte tiltak på overgang til fem forskjellige utfallene gitt ved "jobb", "utdanning", "tiltak", "ledig" og "annet". De estimerte koeffisientene fra den multinomiske regresjonsanalysen er vist i vedlegg A2 under modell 2.

Beregnede sannsynligheter for fem alternative utfall, spesifisering av ulike tiltak

Med utgangspunkt i koeffisientene fra regresjonsanalysen har vi beregnet sannsynligheter for de fem definer-te utfallene. I tabell 13 viser vi beregnede sannsynlig-heter og forskjeller i disse. Vi tar fortsatt utgangspunkt i den tidligere definer-te referansepersonen. I tillegg har vi beregnet utfallssannsynligheter for personer som deltok på seks forskjellige tiltak i april 1996. Forskjell i sannsynligheter er satt i parentes.

Referansepersonen har tilnærmet de samme utfalls-sannsynlighetene som i modellen med enkel tiltaksspe-sifisering.

Personer som har deltatt på tiltak har større jobbsann-synlighet enn de som har vært ledige uansett hvilket tiltak de har gått på. Deltakere på *lønnstilskudd* har den høyeste jobbsannsynligheten med 58,1 prosent og hele 30,6 prosentpoeng mer enn en arbeidsledig person.

Det er tiltaket *praksisplasser* som gir den minste jobbsannsynligheten av tiltakene. Til gjengjeld gir tiltaket den høyeste sannsynligheten for overgang til utdanning. Sannsynligheten for utdanning er riktignok lav med bare 2,7 prosent sannsynlighet. Dette kommer som før nevnt av at vi her ser på sannsynlighetene for personer i alderen 30-49 år. Hvis vi ser på sannsynlighetene for utdanning innen de enkelte aldersklasser i tabell 15 ser vi at personer under 20 år har 8 ganger større utdanningssannsynlighet enn 30-49 åringer.

Personer i alderen 20-24 år har også markert høyere utdanningssannsynlighet enn referansepersonen. Dette er forklaringen på at vi får så lave sannsynligheter for utdanning i tabell 13. Personer som er deltakere på *praksisplasser* har 0,4 prosentpoeng større utdanningssannsynlighet enn arbeidsledige. Forskjellen er liten men signifikant. For de resterende tiltakene finner vi at alle sammen gir svakt lavere utdanningssannsynlighet enn sammenlikningsgruppen.

Tabell 13. Beregnede tilstandssannsynligheter etter modell 2¹

	Jobb	Utdanning	Tiltak	Ledig	Annet
Referanse	0,275	0,023	0,086	0,358	0,258
<i>Som referansepersonen</i>					
<i>unntatt:</i>					
Kvinne	0,282 ^s (0,007)	0,021 (-0,002)	0,093 ^s (0,007)	0,323 (-0,035)	0,281 ^s (0,023)
Offentlige sysselsettingstiltak	0,355 ^s (0,080)	0,019 (-0,004)	0,081 (-0,005)	0,307 (-0,051)	0,238 (-0,020)
Lønnstilskudd	0,581 ^s (0,306)	0,009 (-0,014)	0,038 (-0,048)	0,127 (-0,231)	0,244 ^s (-0,014)
Praksisplasser	0,344 ^s (0,069)	0,027 ^s (0,004)	0,086 ^s (0,000)	0,227 (-0,131)	0,316 ^s (0,058)
Amo	0,389 ^s (0,114)	0,022 ^s (-0,001)	0,114 ^s (0,028)	0,231 (-0,127)	0,244 ^s (-0,014)
Jobbklubber	0,423 ^s (0,148)	0,012 (-0,011)	0,093 ^s (0,007)	0,254 (-0,104)	0,219 (-0,039)
Vikarplasser	0,548 ^s (0,273)	0,022 ^s (-0,001)	0,056 (-0,03)	0,192 (-0,166)	0,182 (-0,076)

¹ Koeffisientene som viser signifikante sammenhenger mellom aktuelle variabel og logarimen til sannsynlighetsforholdet (oddsen) jobb/ledig, utdanning/ledig, tiltak/ledig eller annet/ledig er markert med toppskrift S i tabellen.

I beregningen av utdanningssannsynligheter vist i tabell 13 finner vi svært lave tall for alle tiltakene. Årsaken er at vi har valgt ut en referanseperson i alderen 30-49 år. Som den foregående analysen har vist går denne aldersgruppen i liten grad over i videre utdanning. Dette gjør at tallverdiene på utdanningssannsynligheten bli små. Som et alternativ har vi laget tre tabeller med utfallssannsynligheter, tilsvarende tabell 13, hvor referansepersonen er henholdsvis under 20 år, 20-24 år, og 25-29 år. De ulike sannsynlighetene er vist i tabell 14, 15 og 16.

Tabell 14 viser at de yngste har en utdanningssannsynlighet på 15,8 prosent dersom de er arbeidsledige i april 1996. Størst sannsynlighet for overgang til utdanning finner vi for de som er deltakere på *praksis*

plasser der sannsynligheten ligger på 16,9 prosent. Unge under 20 år som deltar på *praksisplasser* har altså en utdanningssannsynlighet som er 1,6 prosentpoeng høyere enn arbeidsledige i samme aldersgruppe.

Tabell 14. Beregnede tilstandssannsynligheter, referanseperson under 20 år

	Jobb	Utdanning	Tiltak	Ledig	Annet
Referanse	0,328	0,158	0,109	0,185	0,220
Offentlige sysselsettingstiltak	0,415	0,130	0,101	0,156	0,199
Lønnstilskudd	0,642	0,060	0,045	0,061	0,192
Praksisplasser	0,376	0,169	0,100	0,108	0,247
Amo	0,426	0,141	0,133	0,110	0,191
Jobbklubber	0,496	0,078	0,115	0,129	0,182
Vikarplasser	0,580	0,132	0,063	0,088	0,137

For personer mellom 20-24 år og 25-29 år viser tabell 15 og tabell 16 at sannsynligheten for overgang til utdanning går ned, sett i forhold til den yngste aldersgruppen. Tabellene viser imidlertid at effekten av de

ulike tiltakene på overgang til utdanning er liten. Det er kun *praksisplasser* som har en høyere utdannings-sannsynlighet sammenlignet med arbeidsledige.

Tabell 15. Beregnede tilstandssannsynligheter, referanseperson i aldersgruppen 20-24 år

	Jobb	Utdanning	Tiltak	Annet	Ledig
Referanse	0,424	0,069	0,084	0,217	0,206
Offentlige sysselsettingstiltak	0,516	0,054	0,075	0,189	0,166
Lønnstilskudd	0,723	0,023	0,030	0,165	0,059
Praksisplasser	0,486	0,073	0,077	0,244	0,119
Amo	0,537	0,060	0,100	0,184	0,119
Jobbklubber	0,589	0,031	0,082	0,166	0,132
Vikarplasser	0,688	0,053	0,045	0,125	0,090

Tabell 16. Beregnede tilstandssannsynligheter, referanseperson i aldersgruppen 25-29 år

	Jobb	Utdanning	Tiltak	Annet	Ledig
Referanse	0,356	0,033	0,080	0,243	0,287
Offentlige sysselsettingstiltak	0,445	0,027	0,073	0,217	0,238
Lønnstilskudd	0,664	0,012	0,032	0,203	0,090
Praksisplasser	0,427	0,037	0,077	0,285	0,174
Amo	0,477	0,030	0,101	0,218	0,175
Jobbklubber	0,517	0,016	0,082	0,194	0,132
Vikarplasser	0,635	0,028	0,047	0,153	0,138

6.3. Oppsummering effekter av tiltak på jobb og utdanning

I avsnitt 6.1 så vi på effekter av alle tiltak under ett. Rapport 97/15 (kun to utfall) konkluderte med at deltakere på tiltak generelt har større jobsannsynlighet enn ikke-deltakere. I avsnitt 6.1 så vi på fem ulike utfall. Vi har lagt mest vekt på utfallene "jobb" og "utdanning" da disse er to av de mest relevante suksesskriterier i denne sammenhengen. Som i rapport

97/15 finner vi at tiltaksdeltakere har større jobsannsynlighet enn ledige. Ut fra vår analyse finner vi ikke resultater som tilsier at det å delta på ordinære tiltak gir bedre muligheter for overgang til utdanning enn det ledige personer har. Ser vi bort fra om personer deltar på tiltak eller ikke, viser det seg naturlig nok at det er de aller yngste personene som har størst mulighet for overgang til utdanning. Personer i aldersgruppen 16-19 år har omtrent 8 ganger større sannsynlighet for å gå

over til utdanning enn personer i aldersgruppen 30-49 år. Sannsynligheten minsker med økt alder.

I avsnitt 6.2 så vi på effekter av de ulike tiltaksgruppene hver for seg. I avsnittet beregnes utfallssannsynligheter basert på en multinomisk regresjonsanalyse. Denne viser at alle tiltaksdeltakere har større jobbsannsynlighet (alt annet likt) enn personer som ikke har gått på tiltak. Dette er i samsvar med Rapport 97/15, som konkluderte med at alle hovedtypene av tiltak gir positiv sammenheng med utfallet "jobb". Beregnet sannsynlighet for utfallet "utdanning" viser at det kun er deltakere på tiltaket *praksisplasser* som har høyere utdanningssannsynlighet enn sammenlikningsgruppen. Det å delta på de andre tiltak enn *praksisplasser* gir lavere utdanningssannsynlighet enn det sammenlikningsgruppen har.

7. Oppsummering

I denne rapporten presenteres resultater fra en utvidet registerbasert undersøkelse blant personer som har deltatt på et ordinært arbeidsmarkedstiltak i april 1996 og som avslutter tiltaket i løpet av mai 1996. En sammenlikningsgruppe av personer som var registrert som helt arbeidsledige på samme tidspunktet er også med i undersøkelsen. Vi har tidligere utført en økonometrisk analyse på samme datamateriale for å se hvordan tiltak påvirker jobbsannsynligheten (publisert i SSB-rapport 97/15). Denne undersøkelsen er en utvidelse i den forstand at vi benytter samme datamateriale som grunnlag for å analysere overgang til flere utfall på evalueringstidspunktet enn "jobb" og "ikke-jobb". På evalueringstidspunktet (medio november) skiller vi mellom de fem definerte tilstandene "jobb", "utdanning", "tiltak", "ledig" og "annet".

Datamaterialet er basert på koblede data fra forskjellige administrative registre. Utvalget er trukket fra Arbeidsdirektoratets Sofa-søker-register over registrerte arbeidsledige og deltakere på tiltak, og består totalt av 88 974 personer, fordelt på 8 807 i tiltaksgruppen og 80 167 i sammenlikningsgruppen.

I den deskriptive analysen fant vi at personene i tiltaksgruppen gjennomgående er yngre enn personene i sammenlikningsgruppen. Dette kommer klart til uttrykk når vi ser på de yngste og eldste aldersgruppene. Det er svært få unge under 20 år blant de arbeidsledige og det er svært få personer over 60 år blant deltakerne på arbeidsmarkedstiltak. De to gruppene er relativt jevnt fordelt på kjønn.

Ulik aldersfordeling påvirker øvrige demografiske kjennetegn: Det er større andel som er gift i sammenlikningsgruppen og de har lenger yrkeserfaring enn personene i tiltaksgruppen. Når det gjelder utvalgets fordeling på utdanningsnivå viser resultatene at en forholdsvis større andel av de ledige har grunnskole som høyeste fullførte utdanning enn tilfellet er for deltakerne. Deltakerne har på sin side en større andel med 2-3 år videregående skole som høyeste fullførte utdanning. De personene som har universitet/høyskole som høyeste fullførte utdanning utgjør en relativt liten andel av de to gruppene.

Materialet gir god oversikt over utvalgets arbeidssøkererfaring i en 12-måneders bakgrunnsperiode. For tiltaksgruppen kjenner vi arbeidssøkerstatus i hver måned ett år før de begynte på tiltaket, for sammenlikningsgruppen kjenner vi også arbeidssøkerstatus i hver måned det siste året. Gjennomsnittlig ledighet i perioden er 5,6 måneder i sammenlikningsgruppen og 3,8 måneder i tiltaksgruppen. Til gjengjeld har personene i tiltaksgruppen tidligere gått noe mer på tiltak enn personene i sammenlikningsgruppen. Når man ser alle arbeidssøkerkategorier under ett (her helt arbeidsledig, delvis sysselsatt arbeidssøker, deltaker på ordinære arbeidsmarkedstiltak eller deltaker på attførings-tiltak) har sammenlikningsgruppen i gjennomsnitt noe lenger erfaring som arbeidssøker enn tiltaksgruppen, men denne sammenhengen forsvinner i stor grad når vi kontrollerer for alder.

Utvalget er fordelt på alle landets fylker, med flest personer fra Oslo og Hordaland. Blant personer som har tidligere yrkeserfaring, er bakgrunn fra industri det mest vanlige. For å fange opp etterspørselssiden i individenes del-arbidsmarked, har vi beregnet ledighetsrater og vakanserater i fylke og yrke. Det er svært liten forskjell i gjennomsnittlige ledighetsrater og vakanserater mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen, både etter fylke og yrke.

Sammenlikning av deltakerne på de ulike tiltakene viser noe variasjon, og dette er naturlig ettersom tiltakene har forskjellige målgrupper og til dels forskjellige formål. AMO-kurs, som er det største tiltaket med omlag 36 prosent av deltakerne, har en svak overvekt av menn med en gjennomsnittsalder på 33 år og et utdanningsnivå som ikke ligger så langt fra gjennomsnittet av tiltaksdeltakerne. Det er AMO-kursene som har det største innslaget av førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land (18 prosent av deltakerne på AMO). I denne undersøkelsen varer et gjennomsnittlig AMO-kurs i 4,3 måneder.

Praksisplass med fadderordning er det nest største arbeidsmarkedstiltaket, med 28 prosent av deltakerne. Dette tiltaket retter seg i hovedsak mot ungdom og nykommere på arbeidsmarkedet, og gjennomsnittsalderen er 23 år. Det er flere kvinner enn menn på tiltaket, og på grunn av den lave alderen er det færre av deltakerne i dette tiltaket som har gjennomført utdanning på universitet eller høyskole, men flere som har gjennomført videregående skole nivå 2 enn i de andre tiltakene. Deltakerne på praksisplasser med fadderordning har minst erfaring med tidligere ledighet, og tiltaket varer i gjennomsnitt i 5,2 måneder.

Lønnstilskudd sysselsetter omlag 13 prosent av tiltaksdeltakerne i vårt utvalg, og 60 prosent av disse er menn. Gjennomsnittsalderen er 32 år, omlag på nivå med den gjennomsnittlige tiltaksdeltaker. Også på dette tiltaket er det en relativt stor andel førstegenerasjons innvandrere fra ikke-vestlige land (16 prosent av deltakerne på lønnstilskudd), og det er en høyere andel som har ukjent eller ingen utdanning enn i de andre tiltakene. Lønnstilskudd varer i gjennomsnitt i 3,9 måneder.

Offentlige sysselsettingstiltak (i all hovedsak KAJA) sysselsetter omlag 10 prosent av tiltaksdeltakerne. Vurdert etter demografiske kjennetegn ligger deltakerne på offentlige sysselsettingstiltak nærmest opp til sammenlikningsgruppen. Deltakerne er eldre enn på andre tiltak, med en gjennomsnittsalder på 39 år, og det er flere menn enn kvinner. Offentlige sysselsettingstiltak rekrutterer tiltaksdeltakere med den svakeste utdanningsbakgrunnen, men med den lengste yrkeserfaringen. Deltakere på offentlige sysselsettingstiltak har gjennomgående de lengste periodene som ledig før de begynte på tiltaket. Dette er naturlig, ettersom offentlige sysselsettingstiltak er et «sistehåndstiltak» som i hovedsak er rettet mot langtidsledige. Den gjennomsnittlige varigheten på tiltaket er 7,5 måneder.

I underkant av 9 prosent av tiltaksdeltakerne er på jobbklubber. Det er noe flere kvinner enn menn på jobbklubber og gjennomsnittsalderen er 33 år. I gjennomsnitt har deltakerne på jobbklubber vært arbeidsledige i 4,8 måneder i bakgrunnsperioden. Dette er et formidlingstiltak som skal bidra til å få arbeidssøkere inn i ordinært arbeid gjennom å bedre deltakernes søkeadferd og de er av relativt kort varighet, i gjennomsnitt 1,9 måneder.

Vikarplasser er det minste tiltaket, med omlag 4 prosent av deltakerne. Rekrutteringen til dette tiltaket synes å være noe annerledes enn til de andre tiltakene. Deltakerne på vikarplasser består i stor grad av voksne kvinner med videregående skole som høyeste fullførte utdanning og med erfaring fra pleie- og omsorgsykker. De har noe kortere perioder som helt ledig bak seg enn gjennomsnittet for de andre tiltakene, men de har mer erfaring som delvis sysselsatt arbeidssøker. Den gjennomsnittlige tiltaksperioden er på 5,4 måneder.

Evalueringstidspunktet er satt til midten av november 1996, omlag et halvt år etter at deltakerne avsluttet tiltaket. Etter konsistensvurdering av registrene kommer vi fram til at 28 prosent av utvalget er i jobb på evalueringstidspunktet, mens 4 prosent er i utdanning, 12 prosent på tiltak, 33 er arbeidsledige og vel 23 prosent av utvalget er ikke registrert i våre aktuelle registre (utenfor «arbeidsstyrken»).

Blant personene i tiltaksgruppen er 41 prosent i jobb på evalueringstidspunktet, sammenliknet med 26 prosent i sammenlikningsgruppen, det vil si en forskjell på 15 prosentpoeng. Andelen som er i utdanning på evalueringstidspunktet er på omlag 7 prosent i tiltaksgruppen mot 4 prosent i sammenlikningsgruppen, det vil si en forskjell på 3 prosentpoeng. Blant personer i tiltaksgruppen er 17 prosent ledige mot 35 prosent i sammenlikningsgruppen. Andelen på tiltak og annet er forholdsvis jevnt fordelt mellom tiltaksgruppen og sammenlikningsgruppen. Etter å ha kontrollert for observerbare individuelle kjennetegn, arbeidssøkererfaring og forskjeller i individenes del-arbeidsmarked i den økonometriske analysen, finner vi at den kontrollerte forskjellen i jobbsannsynlighet mellom deltakere og ledige reduseres til 13 prosentpoeng (beregnet for en referanseperson med karakteristiske kjennetegn). Dette kan tolkes som den gjennomsnittlige effekten av arbeidsmarkedstiltak, men kan også skyldes eventuelle uobserverbare forskjeller mellom de to gruppene som vi ikke har fanget opp i undersøkelsen. Den kontrollerte forskjellen i utdanningsannsynlighet mellom deltakere og ledige er nesten ubetydelig og går i de lediges favør. Dette sett i sammenheng med de deskriptive tallene tyder på at det er svært liten effekt av tiltak hva gjelder sannsynligheten for overgang til utdanning, og at tiltaksgruppen i gjennomsnitt har egenskaper som fører til at de lettere starter på en ny utdanning enn sammenlikningsgruppen. Et viktig moment er at tiltaksgruppen gjennomgående består av yngre mennesker enn sammenlikningsgruppen og at valg av videre utdanning som mulig utfall blir mindre sannsynlig jo eldre en person er.

Når vi estimerer forskjeller i jobbsannsynlighet mellom deltakere på de forskjellige tiltakene og sammenlikningsgruppen, finner vi til dels store variasjoner på tvers av tiltakene selv om alle forskjellene er positive. Forskjellen i jobbsannsynlighet (beregnet for referanseperson mann) varierer fra 7 prosentpoeng for *praksisplass med fadderordning*, 8 prosentpoeng for *offentlige sysselsettingstiltak*, 11 prosentpoeng for *AMO*, 15 prosentpoeng for *jobbklubber*, 27 prosentpoeng for *vikarplasser* og helt opp til 31 prosentpoeng for *lønnstilskudd*. Beregnet jobbsannsynlighet for referansepersonen (ledig) er omtrent 28 prosent.

Vi har også estimert forskjeller i utdanningsannsynlighet mellom deltakere på de forskjellige tiltakene, og sammenlikningsgruppen. Forskjellene i jobbsannsyn-

lighet (beregnet for referanseperson mann) viser at bare tiltaket *praksisplass med fadderordning* gir høyere utdanningssannsynlighet enn sammenlikningsgruppen, med en forskjell på 0,4 prosentpoeng. Her må vi være oppmerksom på at referansepersonen som er ledig har så lav utdanningssannsynlighet som 2,3 prosent, slik at den relative forskjellen er på 17 prosent i fordel deltaker på *praksisplasser*. For de andre tiltakene finner vi at forskjellen går i sammenlikningsgruppens favør med 0,1 prosentpoeng for *vikarplasser* og *Amo-tiltak*, 0,4 prosentpoeng for *offentlige sysselsettingstiltak*, 1,1 prosentpoeng for *jobbklubber* og 1,4 prosentpoeng for *lønnstilskudd*.

Den beregnede gjennomsnittlige effekten av å delta på AMO som vi finner i denne undersøkelsen er omlag på nivå med det som har kommet fram i tidligere evalueringer av dette tiltaket, mens effekten av praksisplasser med fadderordning er en del lavere enn i tidligere evalueringer. Det er flere grunner til at resultatene i denne undersøkelsen ikke er direkte sammenlignbare med tidligere undersøkelser (for referanser til tidligere undersøkelser, se kapittel 3.2). For det første er tidligere undersøkelser stort sett gjort i en periode med lavkonjunktur, mens denne undersøkelsen er gjort i en periode med sterk sysselsettingsvekst. For det andre er utvalg og metode noe forskjellig fra evaluering til evaluering. Det som skiller denne undersøkelsen fra mange andre, er at vi følger deltakerne fra de slutter på et arbeidsmarkedstiltak, mens tidligere undersøkelser stort sett har fulgt personer som begynner eller er i et tiltak på et bestemt tidspunkt. For det tredje kan valg av suksesskriterium og estimeringsopplegg være forskjellige.

Referanser

- Arbeidsdirektoratet (1995), *Tiltaksboka. Retningslinjer og regler for arbeidsmarkedstiltak*. Oslo
- Berg, H., K. B. Vindvad og A.W.S. Legernæs (1994), *Delvis sysselsatte arbeidssøkere*. Rapport 94:3. Arbeidsdirektoratet, Oslo.
- Ekeland (1995): *Bruk av EVENT ved evaluering av SKAP-tiltak*. STEP arbeidsnotat 95:3. Oslo
- Eldring, L. og J. B. Grøgaard (1996), *Evaluering av Næringslivets fadderordning og praksisplasstiltaket*. Rapport 96:194. FAFO, Oslo
- Finans- og tolldepartementet (1997), *Langtidsprogrammet 1998-2001*. St.meld.nr.4 (1996-97). Oslo
- Hardoy, I. (1994): *Lønnstilskuddsordningen i Norge. En evaluering*. Rapport 94:5: Institutt for samfunnsforskning, Oslo
- Hardoy, I., M. Røed, H. Torp og S. Try (1994): *Arbeidsmarkedstiltak - har de noen effekt ? Sosialøkonomen 94::4*. Oslo
- Hernæs, E. et al (1991): *Opplæring gir bedre jobbmuligheter for arbeidsløse*. Søkelys på arbeidsmarkedet, 91:1. Institutt for samfunnsforskning, Oslo
- Kommunal- og arbeidsdepartementet (1996a): *Effekter av den aktive arbeidsmarkedsoppliktikken*. Arbeidsavdelingens arbeidsnotat 96:1.
- Kommunal- og arbeidsdepartementet (1996b): *St.prp.nr.1 (1996-97)*. Oslo
- Landfald, Ø. og M. Bråthen (1998): *Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak 1997 - Dokumentasjon og analyse*. Rapport 98:14. Statistisk sentralbyrå, Oslo
- Lund, M., Landfald, Ø. og S. Try (1997): *Registerbasert evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak - Dokumentasjon og analyse*. Rapport 97:15. Statistisk sentralbyrå, Oslo
- Moe, A. (1997): *Fra ledighet til sysselsetting*. Søkelys på arbeidsmarkedet 14:43-54. Institutt for samfunnsforskning, Oslo
- Pederesen, P.J. og N. Westergård-Nielsen (1993): *Unemployment: A review of the evidence from panel data*. OECD Economic Studies, 93:20. Paris: OECD.
- Raaum, O. og H. Torp (1993), *Evaluering av AMO-kurs: Sysselsettingseffekter og seleksjon til kurs*. Rapport 93:72. Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning, Oslo
- Raaum, O. og H. Torp (1993): *AMO-kurs: Hvem søker, hvem får plass- og hvem får jobb etterpå?* Søkelys på arbeidsmarkedet, 93:2.
- Raaum, O., H. Torp og H. Goldstein (1995), *Effects of Labour Market Training - A Multinomial Analysis*. Working Paper 95:9. Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning, Oslo
- Schøne, P. (1996): *Innvandrere på arbeidsmarkedet. Evaluering av arbeidsmarkedstiltak*. Rapport 96:15. Institutt for samfunnsforskning, Oslo.
- Schøne, P. (1997): *Arbeidsmarkedstiltak, veien til rikdom?* Søkelys på arbeidsmarkedet 97:1. Institutt for samfunnsforskning, Oslo
- Torp, H. (1993): *Evaluering av AMO-kurs: Industrikurskort og godt! Eller langt å foretrekke*. Rapport 93:9, Institutt for samfunnsforskning, Oslo.
- Try, S. (1993), *Evaluering av arbeidsmarkedstiltak rettet mot unge ledige*. Rapport 93:7. Institutt for samfunnsforskning, Oslo
- Vassnes, E. (1996), *Evaluering av arbeidsmarkedstiltak - bruk av registerdata*. Notater 96:17. Statistisk sentralbyrå, Oslo
- Utne, H. og E. Vassnes (1995): *Kopling av A/A- og LTO-register. Dokumentasjon av kvalitet og konsistens i begrep*. Notater 95:2. Statistisk sentralbyrå, Oslo

Vedlegg A

Tabell A1. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomiske Logit-estimater. Modell 1b

Variabler	Ln [P(jobb)/P(ledig)]		Ln [P(utd)/P(ledig)]		Ln [P(tiltak)/P(ledig)]		Ln [P(annet)/P(ledig)]					
	Estimat	St.feil	Estimat	St.feil	Estimat	St.feil	Estimat	St.feil				
Konstantledd	-0,011	0,050	-1,760	0,108	***	-1,395	0,065	***	0,032	0,049		
<20 år	0,783	0,086	***	2,631	0,106	***	0,885	0,095	***	0,548	0,084	***
20-24 år	0,984	0,034	***	1,661	0,066	***	0,533	0,042	***	0,397	0,035	***
25-29 år	0,484	0,027	***	0,581	0,063	***	0,155	0,034	***	0,164	0,028	***
50-59 år	-0,604	0,033	***	-1,277	0,160	***	-0,379	0,041	***	-0,287	0,032	***
60 år og mer	-1,966	0,049	***	-3,902	0,578	***	-2,232	0,074	***	-0,659	0,035	***
Kvinne	0,119	0,027	***	0,032	0,045		0,184	0,033	***	0,191	0,027	***
Gift	0,290	0,032	***	-0,223	0,105	**	0,195	0,041	***	0,126	0,031	***
Gift kvinne	-0,193	0,041	***	-0,104	0,123		-0,157	0,052	**	-0,016	0,040	
Ungdomskole	-0,431	0,029	***	-0,710	0,060	***	-0,258	0,037	***	-0,099	0,028	***
Videregående skole 10 år	-0,324	0,024	***	-0,789	0,052	***	-0,024	0,030		-0,088	0,025	***
Universitet/Høyskole	0,136	0,035	***	0,668	0,061	***	-0,126	0,047	***	-0,099	0,037	***
Ingen/Uoppgitt	-0,276	0,047	***	-0,769	0,107	***	-0,012	0,052		0,141	0,044	***
Ikke-vestlig innvandrere	-0,333	0,039	***	-0,314	0,082	***	0,215	0,042	***	-0,487	0,038	***
Antall år yrkeserfaring	0,082	0,004	***	-0,129	0,010	***	-0,034	0,005	***	-0,034	0,004	***
Antall mnd. edighetserfaring	-0,126	0,003	***	-0,084	0,006	***	0,009	0,004	**	-0,041	0,003	***
Antall mnd. tiltakerfaring	-0,042	0,004	***	-0,056	0,009	***	0,043	0,005	***	-0,058	0,005	***
Antall måneder delvis sysselsatt	0,092	0,005	***	-0,014	0,013		0,021	0,007	***	0,035	0,005	***
Antall måneder attføringstiltak	-0,100	0,011	***	-0,070	0,025	***	0,012	0,012		-0,031	0,010	***
Har vært yrkeshemmet tidligere	-0,397	0,144	***	-0,308	0,304		0,197	0,155		-0,131	0,133	
01.Teknisk vitenskap, og hum,	-0,171	0,057	***	-0,112	0,141		0,112	0,071		-0,052	0,056	
02.Pleie og Omsorg	0,125	0,053	**	0,389	0,109	***	0,198	0,065	***	0,107	0,053	**
03.Undervisning	-0,050	0,047		0,403	0,085	***	0,195	0,056	***	0,037	0,048	
04.Annen humanistisk	-0,274	0,056	***	0,217	0,109	**	0,018	0,069		0,072	0,054	
05.Administrasjon	0,026	0,076		0,562	0,193	***	0,009	0,110		0,206	0,073	***
06.Kontor	-0,098	0,041	**	0,141	0,096		0,190	0,051	***	-0,110	0,041	***
07.Handel	-0,027	0,035		0,267	0,075	***	0,082	0,045	*	0,130	0,035	***
08.Primær	-0,177	0,058	***	-0,152	0,120		-0,218	0,075	***	0,191	0,054	***

Tabell A1, Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomske Logit-estimater. (forts.). Modell 1b

Variabler	Ln [P(jobb)/P(ledig)]			Ln [P(utd)/P(ledig)]			Ln [P(tiltak)/P(ledig)]			Ln [P(annet)/P(ledig)]		
	Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil	
09.Bygg og Anlegg	0,282	0,040	***	-0,405	0,117	***	-0,032	0,054		0,238	0,039	***
11.Service	-0,016	0,033		0,014	0,073		-0,137	0,042	***	-0,002	0,033	
12.Transport	0,090	0,044	**	0,143	0,104		-0,050	0,059		0,040	0,044	
13.Uoppgitt/Uidentifiserbar	-0,064	0,043		0,578	0,065	***	0,188	0,049	***	0,112	0,043	***
01.Østfold	-0,060	0,048		-0,094	0,103		0,367	0,058	***	-0,142	0,046	***
02.Akershus	0,319	0,044	***	0,043	0,104		0,400	0,058	***	0,224	0,043	***
04.Hedmark	0,116	0,054	**	0,169	0,113		0,144	0,072	**	-0,056	0,053	
05.Oppland	0,087	0,055		-0,013	0,121		0,442	0,068	***	-0,028	0,054	
06.Buskerud	0,252	0,052	***	0,257	0,114	**	0,565	0,064	***	0,117	0,051	**
07.Vestfold	0,055	0,051		0,359	0,102	***	0,319	0,065	***	-0,014	0,050	
08.Telemark	0,000	0,054		0,005	0,112		0,412	0,065	***	-0,059	0,051	
09.Aust-Agder	0,114	0,069		0,202	0,136		0,135	0,093		0,006	0,068	
10.Vest-Agder	0,122	0,060	**	0,382	0,112	***	0,209	0,077	***	0,132	0,057	**
11.Rogaland	0,103	0,043	**	0,270	0,091	***	-0,057	0,059		-0,116	0,043	***
12.Hordaland	-0,011	0,040		0,220	0,083	***	0,341	0,050	***	-0,142	0,039	***
14.Sogn og Fjordane	0,456	0,085	***	0,534	0,160	***	0,564	0,115	***	0,290	0,083	***
15.Møre og Romsdal	0,206	0,056	***	0,531	0,105	***	0,494	0,071	***	0,323	0,053	***
16.Sør-Trøndelag	0,150	0,046	***	0,262	0,092	***	0,467	0,057	***	0,012	0,046	
17.Nord-Trøndelag	0,328	0,059	***	0,468	0,113	***	0,775	0,071	***	0,061	0,061	
18.Nordland	0,085	0,047	*	0,384	0,092	***	0,519	0,058	***	0,024	0,046	
19.Troms	0,161	0,056	***	0,420	0,107	***	0,450	0,071	***	-0,022	0,056	
20.Finnmark	0,120	0,063	*	0,351	0,128	***	0,552	0,080	***	0,097	0,063	
Tiltaksdeltaker	0,855	0,035	***	0,417	0,057	***	0,489	0,042	***	0,446	0,037	***
-2 Log L										23340		
										3		
Antall personer i modellen										88956		

Note: Referanseperson er ugift i alderen 30-49 år med videregående skole nivå II (11-12 år) som høyeste fullførte utdanning. Referansepersonen er ikke innvanderer, har 4 års yrkeserfaring fra industri, 5 måneders ledighetserfaring, 1 måned tiltakserfaring, 1 måned erfaring som delvis sysselsatt, 0 måneder erfaring med attføringstiltak. Referansepersonen har ikke tidligere vært yrkeshemmet og er bosatt i Oslo. De rapporterte tallverdiene er estimerte koeffisienter og standard avvik. Koeffisientene er signifikant på : 1 prosent (***), 5 prosent (**) eller 10 prosent (*) nivå.

Tabell A2. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomiske Logit-estimater. Modell 2b

Variabler	Ln [P(jobb)/P(ledig)]			Ln [P(utd)/P(ledig)]			Ln [P(tiltak)/P(ledig)]			Ln [P(annet)/P(ledig)]		
	Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil	
Konstantledd	-0,010	0,050		-1,754	0,108	***	-1,403	0,065	***	0,035	0,049	
<20 år	0,835	0,087	***	2,588	0,107	***	0,895	0,096	***	0,496	0,085	***
20-24 år	0,988	0,035	***	1,653	0,066	***	0,531	0,042	***	0,381	0,035	***
25-29 år	0,481	0,027	***	0,584	0,063	***	0,154	0,034	***	0,161	0,028	***
50-59 år	-0,602	0,033	***	-1,279	0,160	***	-0,376	0,041	***	-0,288	0,032	***
60 år og mer	-1,963	0,049	***	-3,913	0,578	***	-2,230	0,074	***	-0,666	0,035	***
Kvinne	0,131	0,027	***	0,017	0,045		0,182	0,033	***	0,188	0,027	***
Gift	0,290	0,032	***	-0,228	0,105	**	0,199	0,041	***	0,124	0,031	***
Gift kvinne	-0,198	0,041	***	-0,091	0,123		-0,160	0,052	***	-0,011	0,040	
Ungdomskole	-0,428	0,029	***	-0,713	0,061	***	-0,259	0,037	***	-0,099	0,028	***
Videregående skole 10 år	-0,321	0,024	***	-0,790	0,052	***	-0,025	0,030		-0,086	0,025	***
Universitet/Høyskole	0,131	0,035	***	0,676	0,061	***	-0,125	0,047	***	-0,097	0,037	***
Ingen/Uoppgitt	-0,286	0,047	***	-0,767	0,107	***	-0,010	0,052		0,137	0,044	***
Ikke-vestlig innvandrere	-0,331	0,039	***	-0,323	0,082	***	0,207	0,042	***	-0,495	0,038	***
Antall år yrkeserfaring	0,082	0,004	***	-0,129	0,010	***	-0,034	0,005	***	-0,035	0,004	***
Antall mnd. ledighetserfaring	-0,126	0,003	***	-0,083	0,006	***	0,009	0,004	**	-0,040	0,003	***
Antall mnd. tiltakerfaring	-0,045	0,004	***	-0,052	0,009	***	0,044	0,005	***	-0,058	0,005	***
Antall måneder delvis sysselsatt	0,091	0,005	***	-0,012	0,013		0,022	0,007	***	0,036	0,005	***
Antall måneder attføringstiltak	-0,101	0,011	***	-0,068	0,025	***	0,012	0,012		-0,030	0,010	***
Har vært yrkeshemmet tidligere	-0,393	0,144	***	-0,314	0,304		0,199	0,155		-0,128	0,133	
01.Teknisk vitenskap, og human,	-0,177	0,057	***	-0,113	0,141		0,113	0,071		-0,055	0,056	
02.Pleie og Omsorg	0,117	0,053	**	0,387	0,109	***	0,200	0,065	***	0,111	0,053	**
03.Undervisning	-0,046	0,047		0,402	0,085	***	0,195	0,056	***	0,039	0,048	
04.Annen humanistisk	-0,274	0,056	***	0,216	0,109	**	0,017	0,069		0,072	0,054	
05.Administrasjon	0,026	0,077		0,554	0,193	***	0,006	0,110		0,204	0,073	***
06.Kontor	-0,101	0,041	**	0,145	0,096		0,190	0,051	***	-0,109	0,041	***
07.Handel	-0,030	0,036		0,271	0,075	***	0,082	0,045	*	0,131	0,035	***
08.Primær	-0,180	0,058	***	-0,147	0,120		-0,215	0,075	***	0,192	0,054	***
09.Bygg og Anlegg	0,287	0,040	***	-0,405	0,117	***	-0,031	0,054		0,241	0,039	***
11.Service	-0,017	0,033		0,014	0,073		-0,136	0,042	***	-0,001	0,033	

Tabell A2. Tiltaksdeltakere og ledige i april 1996. Effekt av deltakelse på ordinære arbeidsmarkedstiltak. Multinomiske Logit-estimater. (forts.). Modell 2b

Variabler	Ln [P(job)/P(ledig)]			Ln [P(utd)/P(ledig)]			Ln [P(tiltak)/P(ledig)]			Ln [P(annet)/P(ledig)]		
	Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil		Estimat	St.feil	
12.Transport	0,088	0,044	**	0,141	0,104		-0,050	0,059		0,041	0,044	
13.Uoppgitt/Uidentifiserbar	-0,057	0,043		0,570	0,065	***	0,191	0,049	***	0,103	0,043	**
01.Østfold	-0,061	0,048		-0,094	0,103		0,376	0,058	***	-0,139	0,046	***
02.Akershus	0,316	0,045	***	0,038	0,104		0,403	0,058	***	0,220	0,043	***
04.Hedmark	0,106	0,054	**	0,162	0,113		0,151	0,072	**	-0,063	0,053	
05.Oppland	0,082	0,055		-0,012	0,121		0,450	0,068	***	-0,031	0,054	
06.Buskerud	0,248	0,052	***	0,250	0,115	**	0,571	0,064	***	0,112	0,051	**
07.Vestfold	0,056	0,052		0,351	0,102	***	0,318	0,065	***	-0,020	0,050	
08.Telemark	-0,005	0,054		0,006	0,112		0,414	0,065	***	-0,063	0,051	
09.Aust-Agder	0,117	0,069	*	0,188	0,137		0,135	0,093		-0,002	0,068	
10.Vest-Agder	0,112	0,060	*	0,386	0,112	***	0,224	0,077	***	0,129	0,057	**
11.Rogaland	0,095	0,043	**	0,265	0,091	***	-0,053	0,059		-0,121	0,043	***
12.Hordaland	-0,022	0,040		0,218	0,083	***	0,345	0,050	***	-0,148	0,039	***
14.Sogn og Fjordane	0,448	0,085	***	0,518	0,160	***	0,568	0,115	***	0,284	0,083	***
15.Møre og Romsdal	0,197	0,056	***	0,526	0,105	***	0,502	0,071	***	0,316	0,053	***
16.Sør-Trøndelag	0,159	0,046	***	0,238	0,092	**	0,477	0,057	***	0,001	0,046	
17.Nord-Trøndelag	0,326	0,060	***	0,459	0,113	***	0,777	0,071	***	0,056	0,061	
18.Nordland	0,083	0,047	*	0,373	0,092	***	0,526	0,058	***	0,017	0,046	
19.Troms	0,159	0,056	***	0,414	0,107	***	0,458	0,071	***	-0,028	0,056	
20.Finnmark	0,117	0,063	*	0,344	0,128	***	0,555	0,080	***	0,093	0,063	
1.Off.syss.tiltak	0,410	0,091	***	-0,025	0,245		0,099	0,112		0,074	0,095	
2.Lønnstilskudd	1,784	0,106	***	0,141	0,221		0,231	0,154		0,978	0,117	***
3.PPL m/fadd.	0,680	0,074	***	0,608	0,088	***	0,464	0,087	***	0,657	0,076	***
4.Amo	0,787	0,054	***	0,411	0,102	***	0,725	0,062	***	0,383	0,058	***
5.Jobbklubb	0,775	0,103	***	-0,346	0,246		0,420	0,133	***	0,175	0,117	
6.Vikarplass	1,313	0,165	***	0,563	0,301	*	0,196	0,246		0,272	0,199	

-2 Log L

233039

88956

Note: Referanseperson er ugift i alderen 30-49 år med videregående skole nivå II (11-12 år) som høyeste fullførte utdanning. Referansepersonen er ikke innvandrere, har 4 års yrkeserfaring fra industri, 5 måneders ledighetserfaring, 1 måned tiltakerfaring, 1 måned erfaring som delvis sysselsatt, 0 måneder erfaring med utføringstiltak. Referansepersonen har ikke tidligere vært yrkeshemmet og er bosatt i Oslo. De rapporterte tallverdiene er estimerte koeffisienter og standard avvik. Koeffisientene er signifikant på : 1 prosent (***), 5 prosent (**) eller 10 prosent (*) nivå.

Vedlegg B

Tiltaksmodell

I modell 2 er det definert fem utfall¹ :

1) I jobb, 2) I utdanning, 3) På tiltak, 4) Annet, 5) Ledig.

Det vi ønsker å modellere er sammenhengen mellom ett sett av forklaringsvariable, og sjansen for at et av disse utfallene realiseres. Forklaringsvariablene T_k ($k = 1,2,3,4,5,6$) skal fange opp effekten av de seks hovedgruppene med tiltak definert i kapittel 5, mens X_m ($m = 1,2,\dots,m$) er en vektor med individspesifikke forklaringsvariable som vi antar påvirker responsvariabelen. Fra de definerte utfallene og forklaringsvariablene definerer vi en stokastisk nyttemodell. Antar at individ i 's nytte av alternativ j er gitt ved:

$$1) U_{ij} = X_i\alpha_j + T_{ik}\beta_j + \mu_{ij} \quad j = 1,2,3,4,5$$

Sannsynligheten for at en person i velger alternativ j fremfor de andre alternativene er gitt ved:

$$2) P_j = P(U_j > U_h) \quad \text{for alle } h \neq j$$

I vår analyse benytter vi en multinomisk logit modell. Vi forutsetter at residualleddet (μ_{ij}) er uavhengig og identisk ekstremverdifordelt. Dermed kan vi uttrykke sannsynligheten for at individ i vil velge alternativ j ved:

$$3) P(Y_j = 1) = \frac{e^{H_j}}{1 + \sum_{j=1}^4 e^{H_j}} \quad j = 1,2,3,4 \quad H_j = X_i\alpha_j + T_{ik}\beta_j$$

Likning 3) viser sannsynligheten for at utfall j ($j=1,2,3,4$) skal inntreffe.² Sannsynligheten for det femte alternativet er gitt ved :

$$4) P(Y_j = 1) = \frac{1}{1 + \sum_{j=1}^4 e^{H_j}} \quad j = 5$$

Parameterne som inngår i H_j (α_j, β_j) estimeres ved bruk av "maximum likelihood metode". Parameterestimaten er vist for ulike modeller i vedleggene A1 og A2.

¹ Den binære modellen (2 utfall) kan sees på som et spesialtilfelle.

² Den binære modellen blir et spesialtilfelle av 3), med $J=1$. Sannsynligheten blir : $P(Y=1) = e^H / (1 + e^H)$.

Tidligere utgitt på emneområdet

Previously issued on the subject

Notater

96/17 Evaluering av arbeidsmarkedstiltak - bruk av registerdata

Rapporter (RAPP)

97/15 Lund, M., Landfald, Ø. og S. Try (1997):
Registerbasert evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak - Dokumentasjon og analyse

98/14 Landfald, Ø. og M. Bråthen (1998)
Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak 1997 - Dokumentasjon og analyse

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

Recent publications in the series Reports

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- 97/21 J. Hass: Investeringer, kostnader og gebyrer i den kommunale avløpssektoren. 1996: Resultater fra undersøkelsen i 1996. 1997. 50s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4453-6
- 97/22 T. Nygård Evensen og K.Ø. Sørensen: Turismens økonomiske betydning for Norge: Belyst ved nasjonalregnskapets satelittregnskap for turisme. 1997. 92s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4455-2
- 97/23 B.K. Wold (ed.): Supply Response in a Gender-Perspective: The Case of Structural Adjustment in Zambia. 1997. 77s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4458-7
- 97/24 I. Seliussen: Utvalsstandardavvik i detaljomsetningsindeksen. 1997. 30s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4463-3
- 97/25 J.L. Hass: Household recycling rates and solid waste collection fees. 1997. 32s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4470-6
- 98/1 P.Ø. Kolbjørnsen: Statistikk om informasjonsteknologi: Status, behov og utviklingsmuligheter. 1998. 43s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4472-2
- 98/2 A. Bruvoll: The Costs of Alternative Policies for Paper and Plastic Waste. 1998. 30s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4478-1
- 98/3 Ø. Skullerud: Avfallsregnskap for Norge: Metoder og resultater for våtorganisk avfall. 1998. 32s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4524-9
- 98/4 S. Mjelve: Økonomisk vekst og fordeling av inntekt i byene i Vest-Agder og Østfold, 1840-1990. 1998. 37s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4526-5
- 98/5 A.S. Bye og K. Mork: Resultatkontroll jordbruk 1998: Gjennomføring av tiltak mot forurensninger. 1998. 89s. 95 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4397-1
- 98/6 K.R. Gerdrup: Skattesystem og skattestatistikk i et historisk perspektiv. 1998. 59s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4531-1
- 98/7 E. Lofthus og Å. Osmunddalen: Innvandrere og sosialhjelp: Får mer fordi de trenger mer?. 1998. 32s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4533-8
- 98/8 A. Langørgen og R. Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. 1998. 60s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4535-4
- 98/9 A. Thomassen og R. Jensen: Kvadratmeterpriser for skolebygg. 1998. 24s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4539-7
- 98/10 K. Ibenholt og H. Wiig: Massebalanse i den makroøkonomiske modellen MSG-EE. 1998. 49s. 110 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4541-9
- 98/11 H. Bild, J.E. Finnvold, K.K. Lie, R. Nordhagen og A. Schjalm: Hvordan møter småbarnsfami-liene helsetjenesten? 1998. 99s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4550-8
- 98/12 D. Roll-Hansen: Informasjonsteknologi i lærerutdanninga. 1998. 56s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4554-0
- 98/13 A. Langørgen: Virkninger av lokalt bosettingsmønster på kostnader i kommunal tjenesteyting. 1998. 32s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4555-9
- 98/14 Ø. Landfald og M. Bråthen: Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak: Dokumentasjon og analyse. 1998. 53s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4561-3
- 98/15 T.I. Tysse og N. Keilman: Utvandring blant innvandrere 1975-1995. 1998. 160s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4581-8
- 98/16 S. Blom: Levekår blant ikke-vestlige innvandrere i Norge. 1998. 81s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4582-6
- 98/18 K. Lund: Inntektsfordelinga i den norske landbruksbefolkninga og fordelings-effektar av direkte støtteordningar. 1998. 46s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4585-0
- 98/19 H.K. Repperi: Bruk av folkebibliotek 1998. 1998. 46s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4586-9

B

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg-og abonnementservice
Postboks 1260
2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 55 00
Telefaks: 62 88 55 95

eller:
Akademika – avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4596-6
ISSN 0806-2056

Pris kr 100,00

INNOVASJON I EVALUERING AV ORGANISERE ARBEIDSMARKEDSTILTAKE 1996

© Falch Hurtigtrykk, Oslo

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway